

Fennia Liv

Verksamhetsberättelse och bokslut 2017

Innehåll

Verkställande direktörens översikt	1
Styrelsens verksamhetsberättelse	2
Bokslut	
Resultaträkning	6
Balansräkning	7
Moderbolagets finansieringsanalys	9
Bokslutsprinciper	10
Koncernbolagen	14
Noter till moderbolaget	
Not 1. Premieinkomst	15
Not 2. Utbetalda ersättningar	16
Not 3. Specifikation av nettointäkterna från placeringsverksamheten	17
Not 4. Fondförsäkringarnas andel av nettointäkterna från placeringsverksamheten i resultaträkningen	18
Not 5. Specifikation av driftskostnader	19
Not 6. Verkligt värde och värderingsdifferens för placeringar	20
Not 7. Förändringar i fastighetsplaceringar	21
Not 8. Placeringar i företag i samma koncern och i ägarintresseföretag	22
Not 9. Fordringar	23
Not 10. Placeringar som utgör täckning för fondförsäkringar	24
Not 11. Innehav i övriga företag	25
Not 12. Förändringar i immateriella och materiella tillgångar i moderbolaget	26
Not 13. Eget kapital	27
Not 14. Skulder	28
Not 15. Ansvarsskuld för fondförsäkringar	29
Not 16. Säkerheter och ansvarsförbindelser	30
Not 17. Noter om koncernen	31
Bokslutets nyckeltal	32
Placeringsfördelning enligt verkligt värde	33
Nettointäkter av placeringsverksamheten på sysselsatt kapital	34
Formler för beräkning av nyckeltal	35
Risker och risk- och solvenshantering	36
Styrelsens förslag till hur vinsten ska disponeras	45
Revisionsberättelse	46
Förvaltningsorgan	
Styrelse	50
Revisorer	51
Ledning	52
Läkare	53

■ Fennia Liv hade ett resultatrikt år

År 2017 var det 19:e verksamhetsåret för Fennia Liv. Resultatet var bra och utvecklingen av affärsverksamheten måttlig. Mätt i belastningsinkomst ökade affärsverksamhetens intäkter med över 10 procent jämfört med föregående år, och bolagets omkostnadsprocent förbättrades till bästa nivå jämfört med de tio föregående verksamhetsåren.

Bolagets solvens har förbättrats avsevärt under de två senaste åren och SCR-kvoten, som beskriver solvensen, var vid årsskiftet över 200 procent, som kan anses vara en stark siffra. Å andra sidan möjliggör det nuvarande solvensramverket lägre placeringsrisktagande än tidigare och den historiskt låga räntenivån framhäver fortfarande dess påverkan på avkastningar som fås från placeringar av Fennia Livs balans.

Fennia Livs affärsverksamhet omfattar frivilliga liv-, pensions- och sparförsäkringar samt försäkringsmässig kapitalförvaltning som en del av Fenniakoncernens tjänsteutbud. Försäkringssparandet ökade trots att den totala premieinkomsten var klart lägre än under föregående år på grund av sämre försäljning av fondförsäkringar – ett tecken på att den starka tillväxten inom produkterna i fråga mattats av.

Den positiva ekonomiska utvecklingen i Finland förväntas återspeglas i Fennia Livs affärsverksamhet. Under 2017 förnyades Fenniakoncernens struktur, och förnyelsen förväntas öka försäljningen av Fennia Livs produkter på initiativ av Fenniakoncernen.

Oron på kapitalmarknaden, som började i början av året, väntas fortsätta och den rådande låga räntenivån påverkar innevarande års placeringsavkastningar. Den pågående skatteutredningen, som beräknas bli färdig efter det första kvartalet, fruktas minska efterfrågan på framtida placerings- och sparförsäkringar, som ökat mest av bolagets produkter de senaste åren.

Vid utgången av 2017 lanserades koncernstrategin för 2018–2022, där de strategiska målen är tillväxt inom företagskunder, effektiv skötsel av privathushållskunder, personalens förmåga till förnyelse och upprätthållande av bra solvens. Kunders behov och beteende förändras i och med utvecklad teknologi och förändringar i befolkningsstrukturen samt på grund av att företagets verksamhet förändras och globaliseras. Att kunna svara på dessa utmaningar är en förutsättning för kontinuerlig verksamhet.

Fennia Livs huvudmål under strategiperioden kommer att vara att öka affärsverksamhetens volym, öka belastningsinkomsten och förbättra driftskostnadsprocenten avsevärt. Syftet är att trygga bolagets priskonkurrenskraft nu och i framtiden.

För att nå målet krävs att vi lyckas öka verksamhetens volym och att processerna effektiveras ytterligare genom automatisering. Med digitalisering strävar vi också efter att svara på kundernas efterfrågan på att uträtta ärenden på nätet och kundservice på nätet. Under innevarande år lanseras nya webbtjänster.

Till slut ett ödmjukt tack till våra kunder för vilkas behov vi finns till. Vår vision är att erbjuda den bästa kundupplevelsen. För att lyckas måste vi jobba stenhårt. Vår personal och förvaltning förtjänar ett tack både för en utmärkt arbetsinsats och för ett utmärkt samarbete under det gångna året.

Alexander Schoschkoff
verkställande direktör

■ Styrelsens verksamhetsberättelse

Försäkringsaktiebolaget Fennia Liv redovisade ett gott resultat för 2017. Bolagets omkostnadsprocent förbättrades jämfört med tidigare år. Placeringsintäkterna var lägre än året förut men på god nivå i det utmanande marknadsläget.

Fennia Liv är ett helägt dotterbolag till Ömsesidiga Försäkringsbolaget Fennia.

Försäkringsverksamhet

Fennia Livs totala premieinkomst utan avdrag för återförsäkrares andel sjönk till 166,7 miljoner euro (207,1 mn euro). Av bolagets premieinkomst var 132,2 miljoner euro (170,2 mn euro) livförsäkringar och 34,4 miljoner euro (36,8 mn euro) pensionsförsäkringar. Premieinkomsten från fondförsäkringar sjönk till 126,9 miljoner euro (165,0 mn euro) och utgjorde 76 procent (80 %) av bolagets premieinkomst. Premieinkomsten från försäkringar med fortlöpande premie var 53,9 miljoner euro (57,0 mn euro) och dess andel av den totala premieinkomsten var 32 procent (28 %).

Utbetalda ersättningar ökade till 104,4 miljoner euro (90,7 mn euro). Återköp uppgick till 47,4 miljoner euro (40,4 mn euro). Återbetalningar av sparbelopp utgjorde 5,5 miljoner euro (6,4 mn euro). Sammanlagt 36,2 miljoner euro (34,6 mn euro) utbetalades i pensioner och 11,4 miljoner euro (5,1 mn euro) vid dödsfall och arbetsoförmåga.

Driftskostnaderna var 14,8 miljoner euro (14 mn euro). Bolagets omkostnadsprocent inklusive intäkterna avseende arvoden och provision av fonder som placerats i fondförsäkringar var 92,1 procent (94,8 %).

Den totala avkastningen på försäkringskapital som är bundna till bolagets resultat varierade 2016 mellan 0,6 och 4,5 procent beroende på försäkringsgren och kvartal. De beviljade kundåterbärningarna uppgick till 1,2 miljoner euro, av vilka 0,6 miljoner euro finansierades genom att utnyttja den redan tidigare uppkomna ansvarsskulden för extra förmåner. För ansvarsskulden reserverades 3,8 miljoner euro för framtida extra förmåner.

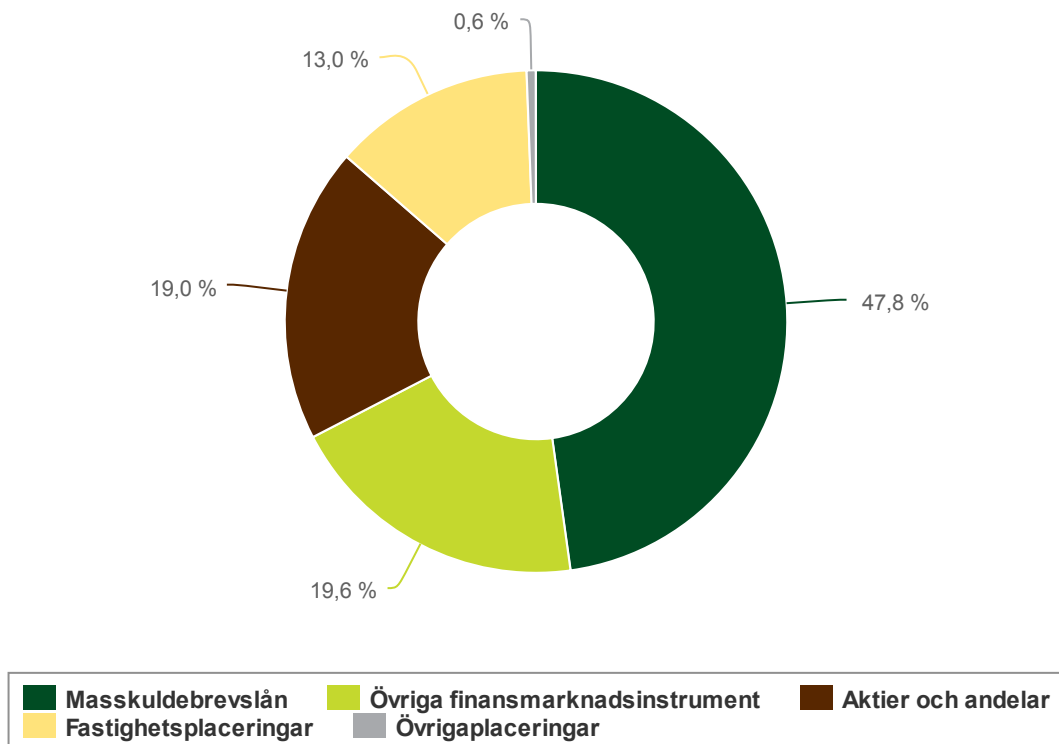
Placeringsverksamhet

Bolagets placeringsintäkter enligt verkligt värde var 24,8 miljoner euro (30,5 mn euro), dvs. avkastningen var 3,3 procent (4,3 %) på placerat kapital. Placeringarnas nettointäkter som bokförts i bolagets resultat var 70,7 miljoner euro (91,8 mn euro), varav fondförsäkringarna utgjorde 54,5 miljoner euro (62,7 mn euro).

Vid årets slut var placeringarnas verkliga värde 767 miljoner euro (756 mn euro). Masskuldebrevslån och placeringar i långa räntefonder utgjorde 48 procent av placeringsbeståndet, och penningmarknadsplaceringar och depositioner 20 procent. Aktier, placeringar i aktiefonder och kapitalfonder utgjorde 19 procent, fastighetsplaceringar 13 procent och lånefordringar och övriga placeringar 1 procent. De medel som utgör täckning för fondförsäkringar ökade kraftigt och var 1 018 miljoner euro (903 mn euro).

Fördelning av Fennia Livs placeringsbestånd 31.12.2017 767 (756) miljoner euro

Placeringsverksamhetens avkastningsprocent 3,3 % (4,3 %)

Anknytande verksamhet

Fennia Kapitalförvaltning Ab fick under 2017 koncession av Finansinspektionen att fungera som representant för förvaltare av alternativa investeringsfonder. Koncessionen gör det möjligt för Fennia Kapitalförvaltning att fungera som kapitalförvaltare och clearingorganisation för alternativa investeringsfonder som bolaget förvaltar. Fennia Liv gjorde ändringar i bolagsordningen, som Finansinspektionen godkände och som möjliggör den ovan nämnda verksamheten.

Resultat

Bolagets rörelsevinst var 22,3 miljoner euro (12,8 mn euro). Koncernens rörelsevinst var 20,4 miljoner euro (10,2 mn euro). Från räkenskapsperiodens resultat överförde bolaget 3,8 miljoner euro till kommande tilläggsförmåner och upplöste 11 miljoner euro av tidigare räntekomplettering. Av jämförelseårets resultat överfördes 20 miljoner euro till ansvarsskulden för räntekomplettering. Ansvarsskulden för räntekomplettering var i slutet av året 125 miljoner euro.

Företagsledning och personal

Under verksamhetsåret bestod Fennia Livs styrelse fram till den 31 mars 2017 av industrirådet Mikael Ahlbäck (ordförande), filosofie doktor Matti Ruohonen (vice ordförande), verkställande direktör Antti Kuljukka, verkställande direktör Juha-Pekka Halmeenmäki och vice verkställande direktör Eero Eriksson. Mikael Ahlbäck och Eero Eriksson avgick från styrelsen den 31 mars 2017. Styrelsemedlemmar fr.o.m. den 1 april 2017 var koncernchef Antti Kuljukka (ordförande), filosofie doktor Matti Ruohonen (vice ordförande), verkställande direktör Juha-Pekka Halmeenmäki och vice verkställande direktör Seppo Rinta.

Styrelsen sammanträdde sammanlagt tolv gånger under verksamhetsåret. Medlemmarnas närvaroprocent var 98.

Bolagets verkställande direktör var Seppo Rinta fram till den 31 mars 2017 och Alexander Schoschkoff från och med den 1 april 2017.

År 2017 hade bolaget i genomsnitt 52 anställda (53).

Belöning

Utgångspunkten för belöningen i Fenniakoncernen och därmed också i Fennia Liv är att den är sporrande, rättvis och rimlig och att belöningen av ledningen och personalen motsvarar koncernens och koncernbolagens intressen på kort och lång sikt. Fennia Livs belöningsystem grundar sig på på förhand fastställda mål som bygger på bolagets strategiska målsättningar. I Fenniakoncernens lönepolicy fastställs hur löner och belöningar bestäms. På Fennia är lönepolicyn en helhet, som påverkas utöver av ett intressant och tillräckligt utmanande uppgiftsområde också av bra ledning, personalförmåner och penningbelöning. Av lönepolicyn framgår även hur var och en Fenniaanständig kan påverka löneutvecklingen genom att utveckla sig själv och sitt eget arbete, och vilka de ansvar som gäller löne- och belöningsfrågor är i bolaget.

I enlighet med belöningsprinciper har belöningen byggts upp på ett sätt som förebygger osund risktagning. Belöningsystemen har bl.a. på förhand fastställda maximibelöningar, som begränsar maximibeloppet för belöningar, och villkor för force majeure, som ger styrelsen rätt att ändra systemen om bolagets ekonomiska ställning har äventyrats eller om omständigheterna i övrigt ändrats avsevärt. När man beslutar om belöningar är det i regel den belönade personens chefs chef som beslutar om belöningsfrågor.

Koncernstruktur

Till koncernbokslutet har konsoliderats Fennia Kapitalförvaltning Ab, som bolaget äger till 100 procent.

I slutet av räkenskapsperioden omfattade koncernen Fennia Liv dessutom tolv fastighetsbolag som ägdes helt av bolaget.

Fennia Kapitalförvaltning Ab

Bolagets lönsamhet förbättrades under räkenskapsperioden. Resultatet för räkenskapsperioden var 1,0 miljoner euro (0,8 mn euro). Bolagets eget kapital ökade och var vid slutet av räkenskapsperioden 3,1 miljoner euro (2,1 mn euro).

I slutet av räkenskapsperioden var bolagets solvens bra, kapitaltäckningsgraden var 24,2 procent och bolagets egna medel var 3,1 miljoner euro (det kalkylmässiga minimikravet på egna medel är 1,0 miljoner euro).

De kundtillgångar utanför koncernen som Fennia Kapitalförvaltning förvaltar ökade med 26 procent och uppgick vid slutet av året till 242 miljoner euro (192 mn euro). Det nya kapitalet hänförde sig i huvudsak till diskretionär kapitalförvaltning och till den nya Specialplaceringsfonden Fennica Tomter som grundades den 12 september 2017. Fastighetsplacering lockade investerare på grund av den låga räntenivån och den dyrt prissatta aktiemarknaden.

Under 2017 överfördes en del av koncernens placeringstillgångar till förvaltning av Fennia Kapitalförvaltning. Därmed ökade de koncerninterna kundtillgångarna till 2,6 miljarder euro.

Risk- och solvenshantering

Grunden för Fennia Livs riskhantering utgörs av de principer för risk- och solvenshantering som styrelserna i Fennias koncernbolag fastställt. Styrmodellen för riskhanteringssystemet bygger på den så kallade modellen med tre försvarslinjer, som beskrivs närmare i avsnittet om riskhantering.

I koncernen fungerar en ledningsgrupp för riskhanteringen för att bereda, styra, koordinera och informera om risk- och solvenshanteringsuppgifterna.

Placeringsverksamheten grundar sig på en placeringsplan, som har godkänts av bolagets styrelse, där man bland annat definierar allokering av placeringar samt ansvar och befogenheter för aktörer i den praktiska placeringsverksamheten. När allokeringen av placeringarna fastställs beaktas bolagets risktäckningskapacitet.

För risker och risk- och solvenshantering har bokslutsnoter utarbetats, där Fennia Livs mest betydande risker och de allmänna principerna för risk- och solvenshanteringen tas upp.

Rapport om solvens och finansiell ställning

Rapporten om Fennia Livs solvens och finansiella ställning publiceras senast den 19 juni 2018 på Fennias webbplats

www.fennia.fi.

Utsikter för pågående räkenskapsperiod

Den positiva ekonomiska utvecklingen väntas återspegla sig positivt på Fennia Livs affärsverksamhet. Resultatet för 2018 förväntas vara på samma eller bättre nivå än 2017. Placeringsverksamhetens resultat kan avvika betydligt från estimaten om marknadssituationen förändras. Planerna som gäller beskattningen av sparprodukter som varit föremål för allmän diskussion kan inverka negativt på efterfrågan av sparprodukter.

Resultaträkning

1 000 €	Koncernen 2017	Koncernen 2016	Moderbolaget 2017	Moderbolaget 2016	Noter
Försäkringsteknisk kalkyl					
Premieinkomst					
Premieinkomst	166 687	207 062	166 687	207 062	1
Återförsäkrars andel	-960	-1 181	-960	-1 181	
	165 728	205 881	165 728	205 881	
Intäkter av placeringsverksamheten	60 737	79 649	63 277	81 724	3, 4
Uppskrivningar av placeringar	49 813	56 280	49 813	56 280	3, 4
Ersättningskostnader					
Utbetalda ersättningar	-104 438	-90 651	-104 438	-90 651	2
Återförsäkrars andel	219	350	219	350	
Totalförändring i ersättningsansvaret	-3 252	-11 502	-3 252	-11 502	
Ersättningskostnader sammanlagt	-107 471	-101 803	-107 471	-101 803	
Förändring i premieansvaret					
Totalförändring i premieansvaret	-96 099	-170 619	-96 099	-170 619	
	-96 099	-170 619	-96 099	-170 619	
Driftskostnader	-14 806	-14 046	-14 806	-14 046	5
Kostnader för placeringsverksamheten	-33 919	-44 554	-34 110	-43 325	3, 4
Korrigerig av uppskrivningar av placeringar	-8 278	-2 900	-8 278	-2 900	3, 4
Försäkringstekniskt resultat	15 704	7 888	18 054	11 192	
Annan än försäkringsteknisk kalkyl					
Övriga intäkter					
Intäkter av värdepappersverksamheten	4 751	2 910			
Övriga	3	3	3	3	
	4 753	2 913	3	3	
Övriga kostnader					
Kostnader för värdepappersverksamheten	-4 231	-2 120			
Avskrivning av goodwill	-241	-241	-241	-241	
Övriga		-2		-2	
	-4 472	-2 363	-241	-242	
Vinst av den egentliga verksamheten	15 986	8 438	17 816	10 953	
Bokslutsdispositioner					
Förändring i avskrivningsdifferensen			-17	16	
Inkomstskatter					
Räkenskapsperiodens skatter	-3 042	-1 931	-3 042	-1 931	
Tidigare räkenskapsperiodens skatter	699	-38	699	-38	
Latenta skatter	199	1 294			
	-2 145	-676	-2 344	-1 969	
Minoritetsandelar	1	-10			
Räkenskapsperiodens vinst	13 842	7 753	15 455	9 000	

Balansräkning

1 000 €	Koncernen 2017	Koncernen 2016	Moderbolaget 2017	Moderbolaget 2016	Noter
AKTIVA					
Immateriella tillgångar					
Övriga utgifter med lång verkningstid	3 178	3 836	3 176	3 832	12
Goodwill	1 685	1 925	1 685	1 925	
Förskottsbetalningar	436	802	436	802	
	5 299	6 563	5 297	6 559	
Placeringar					
Fastighetsplaceringar					
Fastigheter och fastighetsaktier	74 365	76 377	61 039	60 667	7
Lånefordringar på företag inom samma koncern			15 897	16 740	
Lånefordringar på ägarintresseföretag	1 843	1 843	1 843	1 843	
	76 208	78 220	78 780	79 250	
Placeringar i företag inom samma koncern					
Dotterbolagsaktier			3 400	2 000	
Övriga placeringar					
Aktier och andelar	300 820	272 404	300 820	272 404	11
Finansmarknadsinstrument	294 417	336 130	294 417	336 130	
Fordringar på in-teckningslån	2 854	2 904	2 854	2 904	
Depositioner	-	2 000	-	2 000	
	598 092	613 438	598 092	613 438	
Placeringar sammanlagt	674 300	691 658	680 272	694 688	6
Placeringar som utgör täckning för fondförsäkringar	1 015 618	900 910	1 015 618	900 910	10
Fordringar					
Vid direktförsäkringsverksamhet					
Hos försäkringstagare	399	894	399	894	
Vid återförsäkringsverksamhet	137	350	137	350	
Övriga fordringar	12 856	14 014	12 003	13 836	
	13 392	15 257	12 539	15 079	
Övriga tillgångar					
Materiella tillgångar					
Maskiner och inventarier	377	319	342	317	12
Övriga materiella tillgångar	12	12	12	12	
	389	331	354	329	
Kassa och bank	45 218	27 532	41 510	25 328	
	45 607	27 863	41 864	25 658	
Aktiva resultatregleringar					
Räntor och hyror	5 346	5 646	5 343	5 643	
Övriga aktiva resultatregleringar	2 597	2 386	2 575	2 357	
	7 943	8 033	7 918	8 000	
	1 762 159	1 650 284	1 763 508	1 650 894	

1 000 €	Koncernen 2017	Koncernen 2016	Moderbolaget 2017	Moderbolaget 2016	Noter
PASSIVA					
Eget kapital					
Aktiekapital	27 751	27 751	27 751	27 751	13
Överkursfond	10 723	10 723	10 723	10 723	
Styrelsens disponibla medel	8	8	8	8	
Vinst från tidigare räkenskapsperioder	48 896	42 642	60 009	52 509	
Räkenskapsperiodens vinst	13 842	7 753	15 455	9 000	
	101 220	88 878	113 947	99 992	
Akkumulerade bokslutsdispositioner					
Avskrivningsdifferens			39	23	
Minoritetsandelar	390	390			
Försäkringsteknisk ansvarsskuld					
Premieansvar	468 716	485 309	468 716	485 309	
Ersättningsansvar	154 139	152 738	154 139	152 738	
	622 855	638 047	622 855	638 047	
Ansvarsskuld för fondförsäkringar					
Försäkringsteknisk ansvarsskuld	1 017 761	903 219	1 017 761	903 219	15
Skulder					
Av återförsäkringsverksamhet	738	899	738	899	
Latenta skatteskulder	3 799	3 998			
Övriga skulder	9 987	10 498	4 229	4 763	14
	14 525	15 395	4 967	5 662	
Passiva resultatregleringar	5 409	4 355	3 939	3 952	
	1 762 159	1 650 284	1 763 508	1 650 894	

Moderbolagets finansieringsanalys

1 000 €	2017	2016
Rörelseverksamhetens kassaflöde		
Vinst av den egentliga verksamheten före extraordinära poster	15 472	8 984
Korrektivposter:		
Förändring i den försäkringstekniska ansvarsskulden	99 350	182 121
Nedskrivningar och uppskrivningar av placeringar	-28 629	-54 851
Avskrivningar enligt plan	1 560	1 130
Övriga korrektivposter	-13 646	-9 631
Kassaflöde före förändring i rörelsekapitalet	74 107	127 751
Förändring i rörelsekapitalet		
Minskning/ökning av kortfristiga räntefria rörelsefordringar	2 570	-11 740
Ökning av kortfristiga räntefria skulder	881	858
Rörelseverksamhetens kassaflöde före finansiella poster och skatter	77 558	116 870
Betalda räntor och betalningar för rörelseverksamhetens övriga finansiella kostnader	-131	-5
Betalda direkta skatter	-852	-804
Rörelseverksamhetens kassaflöde	76 575	116 062
Investeringarnas kassaflöde		
Investeringar i placeringar (exkl. likvida medel)	-74 691	-120 534
Överlåtelseinkomster av placeringar (exkl. likvida medel)	16 121	11 605
Investeringar i och överlåtelseinkomster av materiella och immateriella tillgångar samt av övriga tillgångar (netto)	-323	-667
Investeringarnas kassaflöde	-58 893	-109 595
Finansieringens kassaflöde		
Utbetalda utdelningar	-1 500	-
Finansieringens kassaflöde	-1 500	-
Förändring i likvida medel	16 182	6 467
Likvida medel vid räkenskapsperiodens början	25 328	18 862
Likvida medel vid räkenskapsperiodens slut	41 510	25 328
	16 182	6 467

■ Bokslutsprinciper

Bokslutet har upprättats enligt bokföringslagen och lagarna om aktiebolag och försäkringsbolag samt i enlighet med beslut, föreskrifter och anvisningar från de myndigheter som övervakar försäkringsbolag.

Placeringarnas bokföringsvärde

Byggnader och kdatonstrukturer tas i balansräkningen upp till anskaffningsutgiften med avdrag för avskrivningarna enligt plan eller till ett lägre verkligt värde. Fastighetsaktier samt mark- och vattenområden tas i balansräkningen upp till anskaffningsutgiften eller till ett lägre verkligt värde.

Aktier och andelar som hänför sig till placeringstillgångar tas i balansräkningen upp till anskaffningsutgiften eller till ett lägre verkligt värde. Aktier och andelar som hänför sig till anläggningstillgångar tas upp till anskaffningsutgiften eller till ett lägre verkligt värde om värdesänkningen anses bestående. Anskaffningsutgiften beräknas med hjälp av medelpriset.

Finansmarknadsinstrument tas i balansräkningen upp till anskaffningsutgiften. Anskaffningsutgiften beräknas med hjälp av medelpriset. Skillnaden mellan finansmarknadsinstrumentens nominella värde och anskaffningsutgiften periodiseras till räntetäkter eller som avdrag för dessa under finansmarknadsinstrumentets löptid. Motposten bokförs som ökning eller minskning av anskaffningsutgiften. Värdeförändringar till följd av fluktuationer i räntenivån bokförs inte. Nedskrivningar i anslutning till emittentens kreditvärdighet bokförs i resultatet.

Lånefordringar och depositioner tas i balansräkningen upp till det nominella värdet eller till ett bestående lägre sannolikt värde än detta.

De nedskrivningar som tidigare gjorts av placeringar återförs via resultaträkningen högst upp till den ursprungliga anskaffningsutgiften när det verkliga värdet ökar.

Derivatkontrakt används i första hand till att skydda placeringsportföljerna mot valutakursrisker och prisrisker genom att tillämpa skyddande av verkligt värde. Derivaten bokförs dock i regel som icke-skyddande, även om derivat fungerar som effektiva skydd. Vinster och förluster som uppkommit under räkenskapsperioden till följd av att kontrakt stängts eller förfallit har bokförts som intäkter eller kostnader för räkenskapsperioden. Den negativa differensen mellan det verkliga värdet för ett icke-skyddande derivatkontrakt och ett högre bokföringsvärde/en högre avtalskurs bokförs som kostnad. Orealiserade intäkter bokförs inte.

Räntederivat används för att skydda ränterisken gällande den marknadsmässiga ansvarsskulden mot framtida värdeförändringar enligt bolagets riskhantering. Dessa räntederivat bokförs som skyddande. Vid säkringsredovisning bokförs inte negativ värdeförändring på derivat som kostnad till den del värdeförändringen på det skyddade objektet täcker den och förutsatt att skyddet är effektivt. Om emellertid den negativa värdeförändringen på skyddade räntederivat överskrider den positiva värdeförändringen på den skyddade marknadsmässiga ansvarsskulden, bokförs den överskridande delen till nedskrivningar av placeringar. Av räntederivat bokförs som intäkter och kostnader för räkenskapsperioden enligt avtal de räntor som hänför sig till räkenskapsperioden. Vinster eller förluster till följd av att räntederivat, som bokförts som skyddande, har stängts periodiseras över löptiden för varje derivatkontrakt.

Placeringar som utgör täckning för fondförsäkringar värderas till verkligt värde, och förändringar i verkligt värde tas i resultaträkningen upp som intäkter eller kostnader.

Bokföringsvärde för annan egendom än placeringar

Som övriga utgifter med lång verkningstid har utgifter för totalrenovering av lägenheter och för planering av datasystem aktiverats. Dessutom har goodwill aktiverats i balansräkningen. Dessa och inventarier tas i balansräkningen upp till anskaffningsutgiften med avdrag för avskrivningar enligt plan. För aktivering av datasystem bokförs avskrivningar för värdeminskningar om aktiveringen inte längre kan anses generera intäkter i framtiden. Under jämförelseåret bokfördes också tilläggsavskrivningar för datautrustning vars användningstid är under tre år.

Premiefordringar tas i balansräkningen upp till det sannolika värdet och övriga fordringar till det nominella värdet eller till ett bestående lägre sannolikt värde.

Avskrivningar enligt plan

Avskrivningar enligt plan görs som lineära avskrivningar på anskaffningsutgiften baserade på ekonomisk verkningstid. De uppskattade avskrivningstiderna är i genomsnitt följande:

Dataprogram	5–7 år
Utgifter för planering av datasystem	5–10 år
Övriga utgifter med lång verkningstid	5–10 år
Goodwill	10 år
Kontors-, affärs- och industribyggnader	20–50 år
Beståndsdelar i byggnader	10–20 år
Transportmedel och datautrustning	3–5 år
Kontorsmaskiner och -inventarier	7 år

Uppskrivningar av placeringar

Uppskrivningar av placeringar som hänför sig till placeringstillgångar och till placeringar som utgör täckning för fondförsäkringar samt korrektivposter till uppskrivningarna bokförs via resultaträkningen.

Placeringarnas verkliga värde

Som värden för fastigheter och fastighetsaktier används högst marknadsbaserade verkliga värden. Objekten värderas med en avkastningsvärdemetod som bygger på kassaflödet. I det årliga fastställandet av fastighetsplaceringarnas verkliga värde deltar en utomstående auktoriserad fastighetsvärderare och bolagets egna experter.

För noterade värdepapper och för sådana värdepapper som har en marknad används som verkligt värde årets sista tillgängliga kurs enligt fortlöpande handel, eller om den saknas, den sista avslutskursen. Som verkligt värde för värdepapper som inte noteras används det sannolika överlåtelsepriset, den återstående anskaffningsutgiften eller ett substansvärde. Som verkligt värde för kapitalinvesteringsfondandelar har den värdering som förvaltningsbolaget uppgett om fondens verkliga värde tillämpats eller om den fattas anskaffningsutgiften.

Derivatkontrakt värderas till verkligt värde på bokslutsdagen.

Som verkligt värde för fordringar tillämpas det nominella värdet eller ett lägre sannolikt värde.

Poster i utländsk valuta

Affärstransaktioner i utländsk valuta bokförs enligt transaktionsdagens kurs. Fordringar och skulder i utländsk valuta liksom verkligt värde för placeringar har i bokslutet omvandlats till euro genom att använda Europeiska centralbankens referensväxelkurser på bokslutsdagen. Kursdifferenser som uppkommit under räkenskapsperioden och vid bokslutet bokförs som korrigeringsposter till de berörda inkomsterna och utgifterna eller som intäkter och kostnader av placeringsverksamheten om kursdifferenserna hör till finansieringstransaktioner.

Arrangemang för personalens pensioner

Pensionsskyddet för personalen har ordnats genom ArPL-försäkringar i Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Etera. Pensionsutgifter som hänför sig till räkenskapsåret har bokförts som kostnader enligt prestationsprincipen. Under jämförelseåret bokfördes ersättningar som betalats ut till personalen som omfattats av ArPL-tilläggs pensionsförsäkringen, som upphörde den 31 december 2016, som reserv för kostnader. Bolagets hela personal omfattas dessutom av en premiebaserad tilläggs pensionsförsäkring, som har tecknats hos Försäkringsaktiebolaget Fennia Liv.

Akkumulerade bokslutsdispositioner och hantering av latent skatter

Lagstiftningen gör det möjligt att bokföra frivilliga reserver samt avskrivningar som överskrider planen. I koncernbolagens bokslut avdras inte den latent skatteskulden från ackumulerade bokslutsdispositioner, fonderade uppskrivningar och värderingsdifferenser på placeringar. Intäktsförda uppskrivningar är skattepliktig inkomst. Latenta skattefordringar till följd av periodiseringsdifferenser i bokföring och beskattning har inte tagits upp i koncernbolagens bokslut. Koncernbolagen har inte motsvarande latent skatteskulder. I koncernbokslutet har skatteskulder till följd av konsolideringsåtgärder bokförts.

I koncernbokslutet har den ackumulerade avskrivningsdifferensen delats upp i ändring i den latent skatteskulden och i räkenskapsperiodens resultat samt i latent skatteskuld och i eget kapital. Den tillämpade skattesatsen är 20,0 procent.

Ansvarsskuld

Vid beräkning av ansvarsskulden följs både lagen om försäkringsbolag och Social- och hälsovårdsministeriets och Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar.

Vid försäkringar som är bundna till placeringarnas värdeutveckling (fondförsäkringar) används ingen beräkningsränta. För övriga försäkringar beräknas ansvarsskulden per försäkring, och den beräkningsränta som tillämpas varierar enligt följande:

- För individuella liv- och pensionsförsäkringar tillämpas en beräkningsränta på 1–4,5 procent, storleken på räntan beror på försäkringens begynnelsepunkt. För nya försäkringsavtal är beräkningsräntan 1 procent.
- För kapitaliseringsavtal är beräkningsräntan 0–2,5 procent, storleken på räntan beror på avtalets begynnelsepunkt och målgrupp.
- För gruppensionsförsäkringar är beräkningsräntan 0–3,5 procent. Nya gruppensionsförsäkringar är bundna till årsräntan (beräkningsräntan är 0 %).

För att uppfylla beräkningsräntekravet för pensions- och sparförsäkringar, vars beräkningsränta är 2,0–4,5 procent, har ansvarsskulden kompletterats vid tidigare bokslut. Ansvarsskulden för räntekomplettering var cirka 125,0 miljoner euro den 31 december 2017. I och med räntekompletteringen är det årliga minimiavkastningskravet, som läggs på placeringsverksamheten, för detta bestånd 1,0 procent.

Skälighetsprincipen

Enligt 13 kap. 2 § i lagen om försäkringsbolag ska livförsäkringsbolag tillämpa den s.k. skälighetsprincipen i fråga om sådana försäkringar som enligt försäkringsavtalet berättigar till extra förmåner som utdelas enligt de överskott som försäkringarna eventuellt avkastar. Denna princip förutsätter att en skälig del av det överskott som dessa försäkringar avkastar i form av extra förmåner ska återföras till de aktuella försäkringarna, om detta inte förhindras av solvenskraven.

Fennia Livs mål är att på lång sikt ge försäkringskapitalet i de försäkringar som är berättigade till utdelning av överskottet en bruttoavkastning som motsvarar minst den riskfria räntan. Försäkringens duration och återköpsrätt beaktas då de extra förmånerna delas ut. Avkastningen som delas ut bestäms utifrån de långsiktiga nettointäkterna från bolagets placeringar.

Med försäkringens totalränta avses det sammanlagda belopp för försäkringsavtalets beräkningsränta och de extra förmåner som ska gottskrivas det aktuella avtalet. På beloppet för de extra förmåner som gottskrivas inverkar avtalets beräkningsräntenivå. När bolagets nettointäkter från placeringar är låga sänks nivån på de extra förmånerna. Då kan totalräntan på de försäkringar som har en låg beräkningsränta bli lägre än totalräntan på de försäkringar som har en hög beräkningsränta. När placeringarnas nettoavkastning är hög, kan försäkringar med en låg beräkningsränta få en högre totalränta än de försäkringar som har en hög beräkningsränta.

När det gäller nivån på de extra förmånerna strävar man efter kontinuitet, vilket betyder att överskottet från placeringsintäkterna kan periodiseras till att delas ut som extra förmåner till en berörd försäkringsgrupp under kommande år.

Nivån på de extra förmånerna begränsas av avkastningskraven som ägaren har fastställt för kapitalet samt av bolagets solvensmål. Solvensmålet uppställs så att alla solvensgränser som lagstiftarna förutsätter överskrids och att bolaget kan ta risker i sin placeringsverksamhet i den mån som upprätthållandet av solvensen, avkastningskravet på ansvarsskulden och ägarens avkastningskrav förutsätter.

Fennia Livs styrelse fastställer årligen de extra förmåner som delas ut till försäkringarna. Beloppet för de på förhand fastställda extra förmånerna kan dock ändras även under året om solvensen eller den allmänna marknadssituationen förutsätter det.

I risklivförsäkringar tillämpas den så kallade skälighetsprincipen i dödsfalls- och invaliditetsskyddet för namngivna försäkringsgrupper i form av höjda ersättningsbelopp.

Målen för de extra förmånerna är inte bindande, och de är inte heller en del av det försäkringsavtal som ingås mellan bolaget och försäkringstagaren. Målen för de extra förmånerna gäller tills vidare och bolaget förbehåller sig rätten att ändra dessa mål.

Hur skälighetsprincipen uppfylldes 2017

De extra förmåner som Fennia Liv delade ut 2017 motsvarar de mål som bolaget uppställt i sin skälighetsprincip. Avkastningen som delas ut till försäkringarna bestäms utifrån de långsiktiga nettointäkterna från bolagets placeringar. När det gäller nivån på de extra förmånerna strävar man efter kontinuitet. När extra förmåner delas ut beaktas bolagets solvensställning.

Bolagets placeringsavkastning 2017 var hyfsad. På grund av den ytterst låga räntenivån, som nu fortsatt en längre tid, har bolaget årligen överfört en del av resultatet till ansvarsskulden för räntekomplettering för att bekosta beräkningsräntan de kommande åren. I bokslutet den 31 december 2017 gjordes ingen överföring till ansvarsskulden för räntekomplettering. Ansvarsskulden för räntekomplettering upplöstes enligt plan.

Beräkningsräntor för nya pensionsförsäkringar har varit låg redan i flera år (0–1 %). På grund av den låga räntenivån sänkte bolaget från början av 2018 även beräkningsräntan som gottgörs nya betalningar till gamla gruppensionsförsäkringar. För att trygga kontinuiteten i de extra förmånerna överfördes 3,8 miljoner euro från räkenskapsårets resultat till ansvarsskulden för kommande extra förmåner för att bekosta de extra förmånerna för pensionsförsäkringar med en beräkningsränta på 0 och 1 procent.

Den riskfria räntan har varit låg för såväl på korträntepaceringar som långa statsobligationer ända sedan 2009. Den totalränta som Fennia Liv gottskrivit har tydligt överskridit den motsvarande placeringstidens riskfria ränta 2009–2017. Utöver avtalets beräkningsränta har även försäkringens duration och återköpsrätt beaktats vid utdelningen av extra förmåner. Därför har den totalränta som gottskrivs pensionsförsäkringar vanligen varit högre än den ränta som gottskrivs sparförsäkringar. Tabellen nedan visar Fennia Livs totalräntor som gottskrevs 2017.

Årlig totalränta för räntebärande försäkringar 2017

Beräknings- ränta	Individuell sparförsäkring	Individuell pensionsförsäkring	Gruppensions- försäkring	Kapitaliserings- avtal
4,50 %	4,50 %	4,50 %		
3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %	
2,50 %	2,50 %	2,50 %	2,50 %	2,50 %
2,00 %			2,00 %	
1,50 %	1,50 %			1,50 %
1,00 %	1,00 %	1,75 %	1,75 %	1,00 %
0,00 %			1,75 %	0,65 %

Koncernbokslut

I Fennia Livs koncernbokslut har alla de dotterbolag konsoliderats där moderbolaget direkt eller indirekt har över hälften av rösträtten. Fennia Kapitalförvaltning Ab (100 procents ägarandel) har konsoliderats i koncernbokslutet. De andra tolv dotterbolag som konsoliderats i koncernbokslutet är fastighetsbolag.

Koncernbokslutet har upprättats som sammanställning av moderbolagets och dotterbolagens resultaträkningar, balansräkningar och noter. Bolagens interna fordringar och skulder, intäkter och kostnader, vinstutdelning samt inbördes aktieinnehav har eliminerats. Inbördes aktieinnehav har eliminerats genom förvärvsmetoden. Den koncernaktiva som hänför sig till anläggningstillgångsposter avskrivs enligt avskrivningsplanen för den berörda anläggningstillgångsposten. Koncerngoodwill som inte har hänförts har avskrivits i sin helhet.

■ Koncernen

Koncernbolagen 31.12.2017

Koncernbokslutet inkluderar följande dotterbolag

Fennia Kapitalförvaltning Ab
Asunto Oy Jyväskylän Jontikka 2
Asunto Oy Tampereen Vuoreksen Puistokatu 76
Kiinteistö Oy Espoon Niittyrinne 1
Kiinteistö Oy Koivuhaanportti 1-5
Kiinteistö Oy Konalan Ristipellontie 25
Kiinteistö Oy Mikkelin Hallituskatu 1
Kiinteistö Oy Sellukatu 5
Kiinteistö Oy Teohypo
Kiinteistö Oy Vaajakosken Varaslahdentie 6
Kiinteistö Oy Vasaramestari
Kiinteistö Oy Vasaraperän Liikekeskus
Munkinseudun Kiinteistö Oy

■ Noter till moderbolaget

Noter till resultaträkningen och balansräkningen

1. Premieinkomst

1 000 €	2017	2016
Direktförsäkring		
Från hemlandet	166 687	207 062
Återförsäkring	-	-
Premieinkomst före återförsäkrars andel	166 687	207 062
Poster som avdragits från premieinkomsten		
Kreditförluster på premiefordringar	11	13
Premieinkomst av direktförsäkring		
Livförsäkring		
Individuell livförsäkring med fondanknytning	92 601	131 442
Annan individuell livförsäkring	3 247	3 845
Kapitaliseringsavtal med fondanknytning	20 075	18 258
Annat kapitaliseringsavtal	145	347
Arbetstagarnas grupplivförsäkring	5 283	5 312
Annan grupplivförsäkring	10 891	11 015
	132 242	170 219
Pensionsförsäkring		
Individuell pensionsförsäkring med fondanknytning	4 505	4 772
Annan individuell pensionsförsäkring	5 203	6 160
Gruppensionsförsäkring med fondanknytning	9 763	10 504
Annan gruppensionsförsäkring	14 975	15 407
	34 446	36 843
	166 687	207 062
Fortlöpande premier	53 898	57 029
Engångspremier	112 790	150 034
	166 687	207 062
Premier från avtal som berättigar till återbäring	39 744	42 086
Premier för fondförsäkringar	126 944	164 976
	166 687	207 062

2. Utbetalda ersättningar

1 000 €	2017	2016
Direktförsäkring		
Livförsäkring	65 017	53 437
Pensionsförsäkring	39 421	37 214
	104 438	90 651
Återförsäkring	-	-
Utbetalda ersättningar sammanlagt	104 438	90 651
Av vilka:		
Återköp	47 400	40 432
Återbetalning av sparsumma	5 504	6 410
Övriga	51 535	43 809
	104 438	90 651
Fondförsäkringarnas andel av utbetalda ersättningar	43 464	44 074
Extra förmåner inom livförsäkring		
Återbäringarnas och rabatternas effekt på det försäkringstekniska resultatet	639	1 964
Ändring i ansvaret för framtida extra förmåner under räkenskapsperioden	3 800	-182

I bokslutet 31.12.2017 överfördes 3 800 000 euro från resultatet till extra förmåner för pensionsförsäkringar med låg beräkningsränta. Av beräkningsräntan för 2017 finansierades 10 921 504 euro genom att upplösa ansvarsskulden för räntekomplettering. De extra förmånerna som delades ut 2017, 457 776 euro, finansierades från resultatet. Som tillägg för risklivförsäkringssumman betalades 419 896 euro ut och de finansierades helt från reserven för tilläggen. De kundåterbäringar som gottskrevs försäkringarna 2017 motsvarade räkenskapsperiodens mål för extra förmåner. I bokslutet betalades dessutom på en del av gruppensionsförsäkringar en extra återbäring av engångskaraktär på 181 530 euro. De kundåterbäringar på 1 468 461 euro som gottskrevs försäkringarna 2016 motsvarade räkenskapsperiodens mål för extra förmåner. Av kundåterbäringarna finansierades 438 062 euro genom att upplösa ansvarsskulden för extra förmåner. Under räkenskapsperioden överfördes dessutom 20 000 000 euro från resultatet till ansvarsskulden för räntekomplettering.

3. Specifikation av nettointäkterna från placeringsverksamheten

1 000 €	2017	2016
Intäkter av placeringsverksamheten		
Intäkter av fastighetsplaceringar		
Ränteintäkter		
Från företag inom samma koncern	332	571
Från övriga företag	147	148
	479	719
Övriga intäkter	7 957	9 274
	8 436	9 992
Intäkter av övriga placeringar		
Utdelningsintäkter	16 034	13 019
Ränteintäkter	7 609	7 337
Övriga intäkter	1 758	2 437
	25 402	22 793
Sammanlagt	33 838	32 785
Återförda nedskrivningar	5 236	12 247
Försäljningsvinster	24 203	36 706
Sammanlagt	63 277	81 738
Kostnader för placeringsverksamheten		
Kostnader för fastighetsplaceringar		
Till företag inom samma koncern	-2 777	-3 300
Till övriga företag	-1 015	-921
	-3 792	-4 222
Kostnader för övriga placeringar	-3 963	-3 237
Räntekostnader och övriga kostnader för främmande kapital	-131	-5
Sammanlagt	-7 886	-7 463
Nedskrivningar och avskrivningar		
Nedskrivningar	-18 141	-10 775
Försäljningsförluster	-8 082	-25 100
Sammanlagt	-34 110	-43 339
Nettointäkter av placeringsverksamheten före uppskrivningar och korrigeringar av dessa	29 167	38 399
Uppskrivningar av placeringar	49 813	56 280
Korrigerig av uppskrivningar av placeringar	-8 278	-2 900
	41 535	53 379
Nettointäkter av placeringsverksamheten i resultaträkningen	70 702	91 779

4. Fondförsäkringarnas andel av nettointäkterna från placeringsverksamheten i resultaträkningen

1 000 €	2017	2016
Intäkter av placeringsverksamheten	29 168	22 429
Kostnader för placeringsverksamheten	-7 289	-15 552
Nettointäkter av placeringsverksamheten före uppskrivningar och korrigerig av dessa samt nedskrivningar och återförda nedskrivningar	21 879	6 877
Uppskrivningar av placeringar	49 813	56 280
Korrigerig av uppskrivningar av placeringar	-8 278	-2 900
Nedskrivningar	-10 724	-4 151
Återförda nedskrivningar	1 816	6 618
Nettointäkter av placeringsverksamheten i resultaträkningen	54 506	62 724

5. Specifikation av driftskostnader

1 000 €	2017	2016
Specifikation av driftskostnaderna i resultaträkningen		
Utgifter för anskaffning av försäkringar		
Provisioner för direktförsäkring	2 336	2 459
Provisioner och vinstandelar från mottagen återförsäkring		
Övriga utgifter för anskaffning av försäkringar	4 330	4 183
Utgifter för anskaffning av försäkringar sammanlagt	6 666	6 642
Kostnader för handläggning av försäkringar	5 806	5 542
Förvaltningskostnader	2 469	2 016
Provisioner för avgiven återförsäkring	-135	-154
Sammanlagt	14 806	14 046
Totala driftskostnader enligt funktion		
Utbetalda ersättningar	770	507
Driftskostnader	14 806	14 046
Kostnader för skötsel av placeringsverksamheten	1 559	1 646
Sammanlagt	17 135	16 199
Funktions specifika avskrivningar enligt plan		
Utbetalda ersättningar	157	154
Driftskostnader	1 345	906
Kostnader för skötsel av placeringsverksamheten	58	70
Sammanlagt	1 560	1 130
Specifikation av personalkostnader, personal och medlemmar i olika organ		
Personalkostnader		
Löner och arvoden	3 886	3 831
Pensionskostnader	678	1 003
Övriga lönebikostnader	225	313
Sammanlagt	4 788	5 147
Löner och arvoden till ledningen		
Styrelsen och verkställande direktören	336	353
Pensionsåldern för verkställande direktören bestäms enligt ArPL.		
Antal anställda i genomsnitt under räkenskapsperioden		
	52	53
	52	53
Revisorns arvoden		
Revision	29	25
Skatterådgivning	-	-
Övriga	2	-
	32	25

Andra än revisionstjänster som KPMG Oy Ab utfört för Fenniakoncernen var under räkenskapsperioden 2017 sammanlagt 26 426,46 euro. Tjänsterna bestod av skattetjänster på 14 979,18 euro och andra tjänster på 11 447,28 euro.

6. Verkligt värde och värderingsdifferens för placeringar

1 000 €	Placeringar 31.12.2017			Placeringar 31.12.2016		
	Återstående anskaffnings- utgift	Bokförings- värde	Verkligt värde	Återstående anskaffnings- utgift	Bokförings- värde	Verkligt värde
Fastighetsplaceringar						
Fastigheter	3 718	3 718	4 260	3 718	3 718	4 260
Fastighetsaktier i företag inom samma koncern	48 508	48 508	58 766	49 459	49 459	57 357
Fastighetsaktier i ägarintresseföretag	7 120	7 120	7 420	5 797	5 797	7 166
Övriga fastighetsaktier	1 692	1 692	1 692	1 692	1 692	1 692
Lånefordringar på företag inom samma koncern	15 897	15 897	15 897	16 740	16 740	16 740
Lånefordringar på ägarintresseföretag	1 843	1 843	1 843	1 843	1 843	1 843
Placeringar i företag inom samma koncern						
Aktier och andelar	3 400	3 400	3 400	2 000	2 000	2 000
Övriga placeringar						
Aktier och andelar	300 820	300 820	328 814	272 404	272 404	291 375
Finansmarknadsinstrument	294 417	294 417	294 536	336 130	336 130	337 029
Fordringar på inteckningslån	2 854	2 854	2 854	2 904	2 904	2 904
Depositioner	-	-	-	2 000	2 000	2 000
	680 272	680 272	719 484	694 688	694 688	724 366
I den återstående anskaffningsutgiften för finansmarknadsinstrument ingår skillnaden mellan det nominella värdet och anskaffningspriset, periodiserad som ränteintäkter eller som en minskning av dessa.	-12 041			-11 960		
Värderingsdifferens (skillnaden mellan det verkliga värdet och bokföringsvärdet)			39 212			29 679
Derivatens verkliga värde och värderingsdifferens						
Skyddande derivat			182			1 787
Icke-skyddande derivat	-48	-48	646	-1 153	-1 153	-1 153
Värderingsdifferens (skillnaden mellan det verkliga värdet och bokföringsvärdet)			876			1 787
Värderingsdifferens sammanlagt			40 088			31 466

7. Förändringar i fastighetsplaceringar

1 000 €	Fastigheter och fastighetsaktier	Lånefordringar på företag inom samma koncern	Lånefordringar på ägarintresseföretag
Anskaffningsutgift 1.1	67 450	16 740	1 843
Ökningar	1 611	-	-
Minskningar	-	-842	-
Anskaffningsutgift 31.12	69 061	15 897	1 843
Nedskrivningar 1.1	-6 783		
Ackumulerade nedskrivningar som gäller minskningar	-		
Återförda nedskrivningar	1 138		
Ökningar	-2 376		
Nedskrivningar 31.12	-8 022		
Bokföringsvärde 31.12	61 039	15 897	1 843
Fastigheter och fastighetsaktier i eget bruk			
Återstående anskaffningsutgift	280		
Bokföringsvärde	280		
Verkligt värde	280		

8. Placeringar i företag i samma koncern och i ägarintresseföretag

1 000 €

Anskaffningsutgift 1.1	3 800
Ökningar	-
Anskaffningsutgift 31.12	3 800
Nedskrivningar 1.1	-1 800
Återförda nedskrivningar	1 400
Nedskrivningar 31.12	-400
Bokföringsvärde 31.12	3 400

---

9. Fordringar

1 000 €

Övriga fordringar

Hos företag inom samma koncern

407

10. Placeringar som utgör täckning för fondförsäkringar

1 000 €	2016		2015	
	Ursprunglig anskaffningsutgift	Verkligt värde	Ursprunglig anskaffningsutgift	Verkligt värde
Aktier och andelar	748 562	860 523	656 437	765 022
Finansmarknadsinstrument	115 563	115 380	87 167	88 210
Kassa och bank	39 715	39 715	47 678	47 678
Sammanlagt	903 840	1 015 618	791 282	900 910
Placeringar som motsvarar ansvarsskulden för fondförsäkringar	903 840	1 015 618	791 282	900 910
I kassa och bank och motsvarande fordringar ingår nettopremier för betalda försäkringar som är i kraft vid bokslutstidpunkten och som ännu inte har placerats.		2 495		2 361

11. Innehav i övriga företag

1 000 €	Andel av samtliga aktier %	Bokföringsvärde 31.12.2017	Verkligt värde 31.12.2017
Inhemskas aktier			
Amplus Holding Oy	19,9686	1 831	3 576
Holiday Club Resorts Oy	1,8534	1 097	1 097
Pihlajalinna Oyj	1,3813	3 516	3 516
Uudenmaan Pääomarahasto Oy	13,2193	1 016	1 016
Övriga		1 646	3 527
		9 106	12 733
Utländska aktier			
K III Sweden AB		716	833
Övriga		60 948	74 791
		61 664	75 624
Andelar i placeringsfonder			
BNP Paribas InstiCash Money 3M EUR		10 215	10 215
Danske Invest Yhteisökorko Kasvu		15 234	15 356
Danske Invest Yhteisökorko Plus Kasvu		5 017	5 065
Erikoisjoitusrah. Fennica Toimitilat I E-osuus		8 353	8 701
Evli Short Corporate Bond B		20 062	20 366
First Trust Emerging Markets Small Cap AlphaDEX Fu		1 999	2 167
Goldman Sachs ActiveBeta Emerging Markets Equity E		6 081	6 398
iShares Edge MSCI Europe Multifactor UCITS ETF EUR		5 033	5 137
iShares MSCI India ETF		3 032	3 065
iShares STOXX Europe 600 Banks ETF		3 902	3 902
iShares STOXX Europe 600 ETF		3 821	3 821
iShares STOXX Europe Small 200 DE		4 136	4 162
Muzinich Funds - Emerging Markets Short Duration F		15 538	15 538
Muzinich Funds - EnhancedYield Short-Term Fund		50 012	50 860
Muzinich Short Duration High Yield Fund		15 049	15 049
Nordea Korko S Kasvu (Moderate Yield Fund)		4 002	4 002
Oddo Asset Management Oddo Tresorerie 3-6 Mois		5 956	5 956
Oddo Compass Euro Credit Short Duration Fund		30 000	30 366
OP-Euro A		4 004	4 004
Vanguard MSCI Emerging Markets ETF		3 708	3 828
Övriga		3	3
		215 156	217 961
Andelar i kapitalfonder			
Euro Choice IV GB Limited		1 808	4 119
MB Equity Fund IV Ky		2 351	3 841
Partners Group European Buyout		1 906	2 216
Partners Group European Mezzanine		1 132	1 132
Selected Mezzanine Funds I Ky		569	1 021
Selected Private Equity Funds I Ky		925	2 434
The Triton Fund III L.P.		3 465	4 914
The Triton Fund II L.P.		531	531
WasaGroup Fund I		500	549
Övriga		1 707	1 738
		14 894	22 495

12. Förändringar i immateriella och materiella tillgångar

1 000 €	Immateriella rättigheter och övriga utgifter med lång verkningstid	Goodwill	Förskottsbetalningar	Inventarier	Sammanlagt
Anskaffningsutgift 1.1.2017	8 465	2 407	802	684	12 357
Helt avskrivna under föregående år	-251	-		-118	-369
Ökningar	802	-	436	180	1 417
Minskningar	-	-	-802	-224	-1 025
Anskaffningsutgift 31.12.2017	9 015	2 407	436	522	12 380
Akkumulerade avskrivningar 1.1.2017	-4 248	-481		-367	-5 097
Helt avskrivna under föregående år	251	-		118	369
Akkumulerade avskrivningar av minskningar och överföringar	-	-		172	172
Avskrivningar under räkenskapsperioden	-1 232	-241		-103	-1 576
Akkumulerade avskrivningar 31.12.2017	-5 229	-722		-181	-6 131
Nedskrivningar 1.1.2017	-385				-385
Räkenskapsperiodens nedskrivningar	-225				-225
Nedskrivningar 31.12.2017	-610				-610
Bokföringsvärde 31.12.2017	3 176	1 685	436	342	5 638

13. Eget kapital

1 000 €	2017
Bundet	
Aktiekapital 1.1/31.12	27 751
Överkursfond 1.1/31.12	10 723
Bundet sammanlagt	38 474
Fritt	
Styrelsens dispositionsmedel 1.1/31.12	8
Vinst från tidigare räkenskapsperioder 1.1	52 509
Vinst från förra räkenskapsperiod	9 000
Utdelning	-1 500
Vinst från tidigare räkenskapsperioder 31.12	60 009
Räkenskapsperiodens vinst	15 455
Fritt sammanlagt	75 473
Eget kapital sammanlagt	113 947
Utdelningsbara medel 31.12.2016	
Räkenskapsperiodens vinst	15 455
Styrelsens disponibla medel	8
Vinst från tidigare räkenskapsperioder	60 009
Utdelningsbara medel sammanlagt	75 473

14. Skulder

1 000 €	2017	2016
Övriga skulder		
Till företag inom samma koncern	354	275

15. Ansvarsskuld för fondförsäkringar

1 000 €	2017	2016
Premieansvar	996 089	883 398
Ersättningsansvar	21 672	19 821
	1 017 761	903 219

16. Säkerheter och ansvarsförbindelser

1 000 €	2017	2016
Ansvar på grund av derivatkontrakt		
Icke-skyddande		
Valutaderivat		
Termin- och futurkontrakt		
Öppna		
Värdet på underliggande tillgång	74 582	45 303
Verkligt värde	646	-1 153
Skyddande		
Räntederivat		
Ränteswapkontrakt		
Öppna		
Värdet på underliggande tillgång	322 500	322 000
Verkligt värde	182	1 787
<p>Resultatet från stängda och förfallna icke-skyddande derivat har bokförts till fullt belopp via resultaträkningen.</p> <p>Realiserat resultat från stängda och förfallna skyddande derivat periodiseras i resultatet enligt löptiden för det ursprungliga derivatkontraktet. Nettoresultatet för stängda räntederivat för den avslutade räkenskapsperioden var -5 246 626,51 euro varav 14 016,49 euro periodiserats till räkenskapsperioden.</p> <p>Negativa värderingsdifferenser för icke-skyddande derivatkontrakt behandlas i bokföringen som kostnad.</p>		
Ansvar för mervärdesskatt		
Med anknytning till gruppregistrering för mervärdesskatt är bolaget tillsammans med övriga medlemmar i den skattskyldiga gruppen i Ömsesidiga Försäkringsbolaget Fennia gemensamt ansvarigt för de mervärdesskatter som gruppen ska redovisa.		
Företag inom samma koncern	17	168
Övriga företag	208	262
Placeringsförbindelser		
Förbindelser om teckning av andelar i kapitalfonder	6 462	7 117
Lån till närstående och transaktioner mellan närstående		
<p>Bolaget har inga penninglån, åtaganden eller ansvarsförbindelser till bolagets närståendekrets. Bolaget har inga transaktioner mellan närstående som skulle ha gjorts i enlighet med andra än ordinarie handelsvillkor.</p>		

17. Noter om koncernen

Försäkringsaktiebolaget Fennia Livs moderbolag är Ömsesidiga Försäkringsbolaget Fennia, hemort Helsingfors.

En kopia av Fennias koncernbokslut kan fås på moderbolagets huvudkontor, Kyllikkiporten 2, Helsingfors.

Bokslutets nyckeltal

Resultatanalys

1 000 €	2017	2016	2015	2014	2013
Premieinkomst	165 728	205 881	198 946	151 413	93 526
Intäkter av och kostnader för placeringsverksamheten samt uppskrivningar och korrigeringar av dessa	68 353	88 475	121 449	62 839	88 420
Utbetalda ersättningar	-104 219	-90 301	-83 131	-77 490	-84 221
Förändring i ansvarsskulden före extra förmåner och förändring i utjämningsbeloppet	-94 911	-180 322	-221 123	-116 909	-84 177
Driftskostnader	-14 806	-14 046	-13 544	-11 947	-10 606
Övriga försäkringstekniska intäkter				156	
Försäkringstekniskt resultat före extra förmåner och förändring i utjämningsbeloppet	20 144	9 688	2 596	8 062	2 942
Övriga intäkter och kostnader	281	550	13	-7	-1 036
Rörelsevinst	20 425	10 238	2 610	8 055	1 906
Förändring i utjämningsbeloppet	0	0	8 595	-723	-618
Extra förmåner	-4 439	-1 800	-5 493	-501	5 849
Vinst före reserver och skatter	15 986	8 438	5 712	6 831	7 137
Skatter	-2 145	-676	-445	-2 102	-1 407
Minoritetsandelar	1	-10	4		
Koncernens vinst för räkenskapsperioden	13 842	7 753	5 272	4 729	5 730
Total premieinkomst (1 000 €)	166 687	207 062	199 823	152 544	94 462
Omkostnadsprocent av belastningsinkomsten	103,6 %	105,6 %	113,8 %	122,8 %	117,3 %
Omkostnadsprocent av balansomslutningen	1,0 %	1,1 %	1,3 %	1,3 %	1,3 %
Totalresultat euro (1 000 €)	30 877	14 170	-37 650	29 739	852
Avkastning på totalkapitalet	4,5 %	5,1 %	5,5 %	7,8 %	5,6 %

Nyckeltalen härrör från moderbolagets siffror med undantag för resultatanalysen.

Placeringsfördelning enligt verkligt värde

	Grundfördelning				Riskfördelning					
	31.12.2017		31.12.2016		31.12.2017		2016	2015	2014	2013
	mn euro	%	mn euro	%	mn euro	%	mn euro	%	%	%
Ränteplaceringar sammanlagt	520,5	67,8	525,0	69,5	520,5	67,8	69,5	59,7	51,9	50,2
Lånefordringar ¹	3,0	0,4	3,1	0,4	3,0	0,4	0,4	0,4	0,4	1,2
Masskuldebrevslån	367,1	47,8	294,0	38,9	367,1	47,8	38,9	39,0	41,0	39,1
Övriga finansmarknadsinstrument och depositioner ^{1 2}	150,5	19,6	227,9	30,1	150,5	19,6	30,1	20,3	10,4	9,9
Aktieplaceringar sammanlagt	145,9	19,0	111,3	14,7	145,8	19,0	14,7	17,9	25,5	27,5
Noterade aktier ³	112,6	14,7	76,9	10,2	112,6	14,7	10,2	12,6	18,6	21,3
Kapitalplaceringar ⁴	21,6	2,8	23,3	3,1	21,6	2,8	3,1	3,5	3,8	3,7
Onoterade aktier ⁵	11,6	1,5	11,1	1,5	11,6	1,5	1,5	1,9	3,0	2,5
Fastighetsplaceringar sammanlagt	99,5	13,0	112,4	14,9	99,5	13,0	14,9	21,5	21,6	21,0
Direkta fastighetsplaceringar	89,9	11,7	89,1	11,8	89,9	11,7	11,8	15,3	15,6	15,7
Fastighetsinvesteringar och kollektiva investeringar	9,6	1,2	23,4	3,1	9,6	1,2	3,1	6,2	6,0	5,2
Övriga placeringar	1,4	0,2	7,2	0,9	1,4	0,2	0,9	0,9	0,9	0,9
Hedgefondplaceringar ⁶	0,0	0,0	6,5	0,9	0,0	0,0	0,9	0,9	0,8	0,8
Råvaruplaceringar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga placeringar ⁷	1,4	0,2	0,7	0,1	1,4	0,2	0,0	0,0	0,1	0,1
Placeringar sammanlagt	767,2	100,0	755,9	100,0	767,2	100,0	99,9	100,0	99,8	99,6
Inverkan av derivat ⁸	-		-		0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	0,4
Placeringar enligt verkligt värde sammanlagt	767,2	100,0	755,9	100,0	767,2	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Modifierad duration för masskuldebrevsportföljen	1,2									

1) Inklusive upplupna räntor.

2) Inklusive pengar och bankfordringar samt köpeskillingsfordringar och -skulder.

3) Inklusive blandfonder om de inte kan hänföras till andra poster.

4) Inklusive kapitalfonder och mezzanine-fonder samt placeringar i infrastruktur.

5) Inklusive onoterade fastighetsinvesteringarbolag.

6) Inklusive hedgefondandelar av olika slag oberoende av fondens strategi.

7) Inklusive poster som inte kan hänföras till andra placeringsslag.

8) Inklusive inverkan av derivat på differensen mellan risk- och grundfördelningen.

Nettointäkter av placeringsverksamheten på sysselsatt kapital

	Nettointäkter av placeringsverksamheten enligt marknadsvärde ⁸		Sysselsatt kapital ⁹		Avkastning i % på sysselsatt kapital				
	2017 mn euro	2017 mn euro	2017 %	2016 %	2015 %	2014 %	2013 %		
Intäkt €/avkastning % på sysselsatt kapital									
Ränteplaceringar sammanlagt	0,8	530,3	0,2	1,0	0,5	5,3	0,5		
Lånefordringar ¹	0,1	3,0	3,7	1,4	6,1	3,8	3,8		
Masskuldebrevslån	0,2	352,1	0,1	1,4	-0,5	5,8	0,2		
Övriga finansmarknadsinstrument och depositioner ^{1 2}	0,6	175,2	0,3	0,5	2,5	2,6	1,3		
Aktieplaceringar sammanlagt	14,3	127,4	11,3	5,0	16,7	13,4	16,8		
Noterade aktier ³	7,3	96,9	7,5	3,1	18,5	12,0	18,4		
Kapitalplaceringar ⁴	6,4	19,8	32,3	12,9	14,1	13,6	15,0		
Onoterade aktier ⁵	0,6	10,6	5,8	2,4	11,6	23,1	10,7		
Fastighetsplaceringar sammanlagt	5,4	100,6	5,4	14,6	7,9	5,7	9,4		
Direkta fastighetsplaceringar	4,9	86,8	5,6	18,1	8,4	3,4	11,5		
Fastighetsinvesteringar och kollektiva investeringar	0,5	13,8	3,8	4,9	6,6	12,1	-3,0		
Övriga placeringar	6,0	0,6	1025,2	42,1	3,3	10,7	23,3		
Hedgefondplaceringar ⁶	-0,2	1,4	-10,7	-4,7	4,5	8,9	3,1		
Råvaruplaceringar									
Övriga placeringar ⁷	6,2	-0,8	-739,9	-163,9	-108,2	22,9			
Placeringar sammanlagt	26,6	758,9	3,5	4,5	5,2	7,6	5,5		
Icke hänförliga intäkter, kostnader och driftskostnader	-1,7					0,0			
Nettointäkter av placeringsverksamheten enligt verkliga värden	24,8	758,9	3,3	4,3	5,0	7,4	5,2		

1) Inklusive upplupna räntor.

2) Inklusive pengar och bankfordringar samt köpeskillingsfordringar och -skulder.

3) Inklusive blandfonder om de inte kan hänföras till andra poster.

4) Inklusive kapitalfonder och mezzanine-fonder samt placeringar i infrastruktur.

5) Inklusive onoterade fastighetsinvesteringarbolag.

6) Inklusive hedgefondandelar av olika slag oberoende av fondens strategi.

7) Inklusive poster som inte kan hänföras till andra placeringsslag.

8) Förändring i marknadsvärdena under rapporteringsperiodens början och slut – kassaflöden under perioden.

Med kassaflöde avses differensen mellan försäljning/intäkter och köp/kostnader.

9) Sysselsatt kapital = Marknadsvärdet i början av rapporteringsperioden + dagligen/månatligen tidsavvägda kassaflöden.

■ Formler för beräkning av nyckeltal

Premieinkomst = premieinkomst före återförsäkrares andel

Omkostnadsprocent (% av belastningsinkomsten) =

+ driftskostnader före förändringen i aktiverade anskaffningsutgifter för försäkringar
 + kostnader för ersättningshandläggning
 belastningsinkomst

Omkostnadsprocent (% av balansomslutningen) =

+ totala driftskostnader
 ingående balansomslutning

Totalresultat = rörelsevinst (förlust) +/- förändring i värderingsdifferenser utanför balansräkningen

Avkastning på totalt kapital enligt verkligt värde (%) =

+/- rörelsevinst eller förlust
 + finansiella kostnader
 + beräkningsräntekostnad
 +/- förändring i placeringarnas värderingsdifferenser
 + balansomslutning
 - ansvarsskuld för fondförsäkringar
 +/- placeringarnas värderingsdifferenser

Divisorn vid beräkning av nyckeltalen beräknas som medeltal av värdena enligt balansräkningarna för räkenskapsperioden och föregående räkenskapsperiod.

Med beräkningsräntekostnaden avses den beräkningsränta som gottskrivs försäkringarna under året utökad/reducerad med eventuella ändringar i ansvarsskulden för räntekompletteringar.

Placeringsverksamhetens nettointäkter på sysselsatt kapital enligt verkligt värde (%)

Placeringsverksamhetens nettointäkter enligt verkligt värde i relation till sysselsatt kapital beräknas per placeringsslag och på placeringarnas totalbelopp med beaktande av kassaflödena under perioden.

Antal anställda i genomsnitt = Nyckeltalet beräknas som ett medeltal av antalet anställda i slutet av varje kalendermånad.

■ Risker och risk- och solvenshantering

1 Allmänt om risk- och solvenshantering

Försäkringsaktiebolaget Fennia Liv (nedan Fennia Liv) ägs av Ömsesidiga Försäkringsbolaget Fennia (nedan Fennia). Fennia Kapitalförvaltning Ab (nedan Fennia Kapitalförvaltning) ägs helt av Fennia Liv och är dess dotterbolag. Ramen för risk- och solvenshanteringen i Fennia Liv beskrivs i de principdokument som fastställts av koncernbolagens styrelser. Det väsentligaste av dessa dokument är principerna för risk- och solvenshantering där man beskriver de allmänna principerna för både risk- och solvenshanteringen i koncernen.

I Fenniakoncernen avses med riskhantering koordinerade strategier, processer, principer och åtgärder med vilka man identifierar, mäter, följer upp, hanterar och rapporterar de risker som gäller koncernen och koncernbolagen. Med solvenshantering avses strategier, processer, principer och åtgärder med vilka man styr och fastställer koncernbolagens och koncernens risktäckningskapacitet, riskvillighet och risktolerans samt de väsentligaste riskbegränsningarna.

2 Organisering av risk- och solvenshantering

Fennias styrelse i egenskap av styrelse för koncernens moderbolag är dess högsta beslutande organ och ansvarar för risk- och solvenshanteringen och att den ska passa ihop med koncernens administrationssystem. Fennias styrelse ansvarar för att särdragen hos bolagen som hör till koncernen och koncernens interna förbindelser (bl.a. interna transaktioner, dubbla kapital, flyttbarhet av kapital och användning av kapital i allmänhet) beaktas på ett ändamålsenligt sätt.

Fennia Livs styrelse ansvarar för att bolaget konsekvent följer koncernens principer för risk- och solvenshantering. Till dess ansvar hör att se till att bolaget har ett tillräckligt administrationssystem när det gäller verksamhetens kvalitet, omfattning och komplexitet inklusive intern kontroll och riskhanteringssystem.

Styrelsen för Fennia Kapitalförvaltning har som ansvar att se till att bolaget följer principerna för Fenniakoncernens riskhanteringssystem till den del särdragen hos bolagets verksamhet inte kräver att man avviker från dem.

På övriga koncernbolag följs Fenniakoncernens principer för risk- och solvenshantering till tillämpliga delar. Övriga koncernbolag är fastighetsbolag.

I koncernen fungerar en ledningsgrupp för riskhanteringen för att bereda, styra, koordinera och informera om risk- och solvenshanteringsuppgifterna. Gruppens ordförande är koncernens ekonomidirektör.

För Fennia Kapitalförvaltnings del behandlas riskhanteringsärenden i bolagets utvidgade ledningsgrupp. Ordförande för den är verkställande direktören för Fennia Kapitalförvaltning.

Styrmodellen för riskhanteringssystemet bygger på modellen med tre försvarslinjer:

1. Den första försvarslinjen, dvs. affärs- och stödfunktionerna, ansvarar främst för den dagliga riskhanteringen och riskrapporteringen enligt godkända principer.
2. Den andra försvarslinjen äger riskhanteringsramen och ansvarar bl.a. för rapporteringen om och tolkningen, utvecklingen och planeringen av risk- och solvenshanteringen samt stödjer, följer upp och bedömer implementeringen av den första försvarslinjens risk- och solvenshanteringsprocesser.
3. Den tredje försvarslinjen har som uppgift att säkerställa effekten av och effektiviteten i den interna kontrollen och risk- och solvenshanteringen.

Ansvaret för risk- och solvenshanteringen i modellen med tre försvarslinjer fördelas mellan olika aktörer på följande sätt:

- Verkställande direktör

Verkställande direktören har, med stöd av den operativa ledningen, det allmänna ansvaret för att risk- och solvenshanteringen bereds och genomförs på ett ändamålsenligt sätt enligt styrelsens beslut.

- Affärs- och stödfunktioner

Varje affärs- och stödfunktion ansvarar främst för den dagliga riskhanteringen och riskrapporteringen enligt godkända principer, följer upp den totala riskprofilen för deras eget delområde (med stöd av den andra försvarslinjen) och ser till att

verksamheten inom det egna delområdet löper enligt koncernens dokumentation om risk- och solvenshantering.

- Aktuariefunktion

Försäkringsbolagets ansvariga aktuarie ansvarar för aktuariefunktionen och för att de försäkringsmatematiska metoder som används i prissättning och i beräkning av den försäkringstekniska ansvarsskulden är ändamålsenliga. Den ansvariga aktuarien fastställer även nivån på den försäkringstekniska ansvarsskulden. Aktuariefunktionen har en roll som aktör i både den första och den andra försvarslinjen. Aktuariefunktionen deltar i det effektiva genomförandet av riskhanteringsystemet, särskilt i skapandet av riskhanteringsmetoder, men också i genomförandet av bolagets egen risk- och solvensbedömning.

- Riskhantering

Riskhanteringsenheten utgör riskhanteringsfunktionen tillsammans med enheten Compliance och operativa risker. Riskhanteringsfunktionen har huvudansvar för den andra försvarslinjens kvantitativa uppgifter och ansvarar bl.a. för tolkningen, utvecklingen och planeringen av samt anvisningarna och metoderna för risk- och solvenshanteringen. Funktionen uppgift är att upprätthålla helhetsbilden av riskprofilen i koncernbolagen och koncernen och att rapportera om den till bolagets ledning. Funktionen stödjer också styrelsens, den verkställande direktörens och affärs- och stödfunktionernas risk- och solvenshantering bl.a. genom att delta i utvecklingen av riskhanteringsystemet och bedöma dess funktion samt genom att upprätta analyser som stöd för beslut om riskposition.

- Compliance

Enheten Compliance och operativa risker, som hör till den andra försvarslinjen, ser till att reglering, finansbranschens självreglering och koncernens interna regler tillämpas i verksamheten, och att ändamålsenliga handlingssätt tillämpas i kundrelationer. Dess uppgift är också att identifiera och bedöma verkningar av bestämmelseändringar, risker förknippade med försummelse att följa bestämmelser och om de åtgärder som tagits för att förhindra och korrigera de eventuella brister som förekommit då man följt bestämmelser är tillräckliga. Vidare främjar enheten tillämpning av bestämmelser genom att ge förutseende rådgivning och genom att utveckla interna metoder med vilka man effektivt och ändamålsenligt kan övervaka att bestämmelser följs.

- Intern revision

Den interna revisionen stödjer koncernen att nå sina mål genom att erbjuda ett systematiskt tillvägagångssätt för att bedöma och utveckla effektiviteten i organisationens riskhanterings-, kontroll-, lednings- och administrationsprocesser.

Den interna revisionen har som uppgift att följa och bedöma tillräckligheten och effektiviteten i koncernens interna kontroll och annan administration bl.a. inom följande delområden:

- uppnående av bolagets strategi och mål
- omfattning och tillförlitlighet i solvenshanteringsprocessen
- effektivitet i riskhanteringen
- lönsamhet och ändamålsenlighet i resursanvändningen
- tillämpning av lagar, bestämmelser, interna verksamhetsprinciper, planer och anvisningar
- riktighet, tillräcklighet och ändamålsenlighet av information
- trygghet av egendom.

Riskhanteringsenheten och enheten Compliance och operativa risker har integrerats i Fenniakoncernens organisation på ett sätt som säkrar operativ oavhängighet för deras arbete. De är fria från sådana influenser som skulle kunna äventyra ett objektivt, neutralt och oberoende utförande av uppgifterna. Den interna revisionen är i sin tur obunden av funktionerna inom den första och andra försvarslinjen.

3 Riskhantering

Med risk avses en osäker händelse och dess följd som kan utgöra ett hot eller en möjlighet för bolaget.

Koncernens riskhanteringsstrategier och -processer delas in i följande delområden:

1. Identifiering av risker

Affärs- och stödfunktionerna i den första försvarslinjen identifierar och bedömer både i samband med årsplaneringen och i den dagliga operativa verksamheten vilka risker som hotar verksamheten och målsättningarna.

2. Riskmätning

Vid riskmätningens processen bedöms såvitt det är möjligt hur allvarliga riskerna är och sambanden mellan dessa. Syftet med riskmätningen är att skapa jämförbara mätare för olika risker och förbättra jämförbarheten mellan riskerna. Det är nödvändigt att mäta och jämföra risker därför att man med hjälp av detta kan rikta riskhanteringsåtgärder mot risker som är av väsentlig betydelse för verksamheten. Vid riskmätning tillämpas i första hand en metod som bygger på den s.k. Value at Risk-metoden. Riskhanteringsfunktionen koordinerar mätningen av hur allvarliga risker är och sambanden mellan dem samt de metoder som används vid mätningen.

3. Riskuppföljning

I koncernen genomförs kvantitativ riskuppföljning, som består av olika riskindikatorer, och kvalitativ riskuppföljning, som bl.a. inkluderar uppföljning, bedömning och eventuell testning av planerade och fastställda hanteringsåtgärder. Den första försvarslinjen ser till att det finns en ändamålsenlig uppföljning av risker och att det för hanteringen av riskerna finns tillräcklig information om dessa. Den första försvarslinjen följer upp sina planerade och fastställda hanteringsåtgärder och bedömer deras effekt. Den andra försvarslinjen genomför självständig kvantitativ och kvalitativ riskuppföljning med vilken den stödjer den första försvarslinjens riskhanteringsarbete.

4. Riskhantering

Vid hanteringsprocessen prioriterar man risker och planerar hanteringsåtgärder med vilka man försöker kontrollera eller begränsa risker. Den första försvarslinjen genomför i egenskap av riskägare ändamålsenlig riskhantering och planerar hanteringsåtgärder. Den andra försvarslinjen stödjer, följer upp och bedömer den hantering som den första försvarslinjen genomför, men för att säkerställa sin självständighet deltar den inte i beslutfattandet av operativa beslut. Hanteringsmetoder som används inom olika riskområden beskrivs närmare i avsnitten 3.1–3.10.

5. Riskrapportering

I koncernen ska inträffade risker och deras effekter samt tillbud rapporteras enligt den överenskomna rapporteringsprocessen. Riskhanteringsenheten och enheten Compliance och operativa risker rapporterar regelbundet om riskerna till ledningsgruppen för riskhantering och till respektive styrelser.

Ovannämnda strategier och processer inom riskhantering tillämpas på samtliga följande riskområden inom den riskkarta som utarbetats för att underlätta riskhantering:

- försäkringsrisker
- finansmarknadsrisker
- motpartsrisker
- operativa risker
- risker förknippade med kvantitativa metoder
- koncentrationsrisker
- likviditetsrisk
- strategiska risker
- ryktesrisk
- grupprisker.

3.1 Försäkringsrisker

Försäkringsrisker är förknippade med försäkringsbolagets basverksamhet dvs. försäkring.

De väsentligaste försäkringsriskerna är förknippade med riskurval, säljstyrning och riskprissättning, dvs. eventuell förlustrisk som följer av att kostnader för framtida försäkringsersättningar (inkl. driftskostnader) överskrider de försäkringspremier som fås av försäkringar. I försäkringsriskerna ingår även storskaderisker (t.ex. katastrofrisk) och återförsäkringsskyddets lämplighetsrisker.

Till försäkringsrisker hör även förlustrisk, som beror på en ogynnsam värdeförändring i den försäkringstekniska ansvarsskulden, dvs. reservrisk. Reservrisken är förknippad med de osäkra antaganden som används vid beräkning av ansvarsskulden och med beräknade ersättningsbelopp, driftskostnader och ogynnsamma avvikelse från faktiska kostnader i deras kassaflöden.

Till reservriskens försäkringstekniska riskfaktorer räknas bl.a. biometrisk risk (dödlighetsrisk, långlevnadsrisk, risk för arbetsoförmåga och motsvarande risker) och olika annullationsrisker, t.ex. återköpsrisk vid livförsäkring.

Till den försäkringstekniska ansvarsskulden hör också vissa finansmarknadsrisker som inflation och diskontoränta.

Försäkringsverksamheten baserar sig på tagande av försäkringsrisker, riskspridning inom försäkringsbeståndet och hantering av risker. De viktigaste hanteringsåtgärderna när det gäller hantering av premierisker är ändamålsenligt riskurval, prissättning och försäkringsvillkor samt anskaffning av återförsäkringsskydd.

Med riskurval ger man anvisningar för försäljningen och säkerställer försäkringsverksamhetens lönsamhet. Riskurval hanteras genom att man statistiskt undersöker tidigare skadefall, som även står som grund för prissättning. I instruktionerna för riskurval fastställs vilka risker man kan försäkra och hur stora försäkringsbelopp man accepterar.

Med prissättning av försäkringsrisker strävar man efter en riskmotsvarighet genom att sätta ett högre pris på en högre risk och vice versa. Utgångspunkten för prissättningen är uppgifternas riktighet och tillräcklighet samt att man känner till försäkringsobjektet tillräckligt bra. Endast på basis av detta kan man göra ändamålsenliga riskanalyser och besluta om premiens tillräckliga nivå.

Försäkringsvillkor har en avsevärd betydelse i att begränsa försäkringsrisker. I försäkringsvillkoren fastställer man bl.a. försäkringsavtalets omfattning och ersättningsbegränsningar. Vid hantering av försäkringsrisker är det viktigt att utesluta icke-önskvärda risker eller via avtal begränsa dem till en önskvärd nivå.

Vid beräkning av ansvarsskulden tillämpas olika kvantitativa metoder, som har en central roll vid hantering av reservrisken. På reservriskens karaktär inverkar väsentligt utöver metoderna också tillräckligheten, kvaliteten och hanteringen av de uppgifter som används.

När det gäller livförsäkring begränsar lagstiftningen livförsäkringsbolagens rätt att höja premier eller ändra avtalsvillkor. Då påverkar avtalens längd reservriskens s.k. biometriskas riskers nivå. Om de gjorda antagandena visar sig vara otillräckliga och det inte går att ändra på premierna, ska ansvarsskulden kompletteras med ett belopp som motsvarar den förväntade förlusten.

Genom att teckna återförsäkringar hanterar man och garderar man sig mot omfattande skador och skadefall. Användning av återförsäkring är förknippad med underordnade risker som återförsäkringens tillgångs-, pris- och motpartsrisk. Användning av avgiven återförsäkring inom livförsäkringsverksamhet är liten och koncentrerar sig därför på ett antal motparter.

3.2 Finansmarknadsrisker

Med finansmarknadsrisker avses förlustrisker som direkt eller indirekt beror på ändringar i finansmarknadens variabler, t.ex. fluktuationer i räntor, aktier, fastigheter, valutakurser och räntemarginaler, värdenivåer och volatiliteter.

Placeringsverksamhet och dess hantering har en särställning när det gäller hantering av finansmarknadsrisker. De väsentligaste riskerna är förknippade med placeringarnas värdeminskningar och placeringarnas oförenlighet med karaktären hos den försäkringstekniska ansvarsskulden (s.k. ALM-risk).

De väsentligaste metoderna för hantering av finansmarknadsrisker är ändamålsenligt val av placeringsinstrument och diversifiering av placeringar samt riskbegränsning. För att begränsa risker kan man också använda derivatkontrakt.

Utgångspunkten för hantering av finansmarknadsrisker är att tillgångarna placeras i sådan egendom och i sådana instrument vars risker kan identifieras, mätas, följas upp, hanteras och rapporteras. Dessutom riktas på nya tillgångsposter och placeringsinstrument innan de skaffas åtgärder med vilka man säkerställer hantering av nya tillgångsposter eller placeringsinstrument och deras ändamålsenlighet för affärsverksamhet och riskhantering.

Genom att diversifiera placeringarna tillräckligt strävar man efter optimal diversifieringsnytta, riskkorrigerad avkastning och förenlighet med tillgångar och skulder.

Den centrala hanteringsmetoden för finansmarknadsrisker är användning av riskbudgetering vid solvenshantering. Med allokeringbegränsningar säkerställer man att placeringstillgångarna är tillräckligt diversifierade i olika tillgångsslag. Dessutom fastställs detaljerade begränsningar, med vilka man säkerställer att diversifieringen även inom tillgångsslagen är tillräcklig.

Kvantitativa uppgifter om riskparametrar i Fennia Livs placeringsportfölj

	Förändringens inverkan på Fennias solvenskapital	
Ränteplaceringar	Räntenivå +1 %-enheter	-32 mn €
Aktieplaceringar	Värddeförändring -20 %	-24 mn €
Fastighetsplaceringar	Värddeförändring -10 %	-11 mn €

3.3 Motpartsrisiker

Med motpartsrisiker tar man hänsyn till eventuella förluster till följd av oväntad insolvens hos försäkringsbolagens motparter.

På samma sätt som vid hantering av finansmarknadsrisiker är utgångspunkten för hantering av motpartsrisiker att motparter och risker förknippade med dem kan identifieras, mätas, följas upp, hanteras och rapporteras.

Motpartsrisiker uppstår främst (räntemarginalrisiken behandlas som marknadsrisk)

- till följd av motparterna i derivatkontrakten, varvid endast avtalens eventuellt positiva marknadsvärde är utsatt för risker
- till följd av fordringar på försäkringskunder.

Vid hantering av motpartsrisiker i fråga om derivatkontrakt bedöms motpartsrisiken innan man sluter avtal med derivatmotparten. Vid bedömning av kreditvärdighet hos emittenter och motparter tar man främst hjälp av klassifikationer fastställda av ratinginstitut. En miniminivå har fastställts för kreditvärdigheten och begränsningar för ansvarets maximinivåer per motpart för att begränsa motpartsrisiken.

Motpartsrisiker uppstår även till följd av fordringar på försäkringskunder. Motpartsrisiken som uppstår till följd av premiefordringar på kunder är i allmänhet liten, eftersom obetalda premier leder till att försäkringsskyddet upphör eller minskas.

3.4 Operativa risker

I Fenniakoncernen avses med operativa risker risker som uppstår till följd av

- otillräckliga eller misslyckade interna processer
- personalen
- system
- externa faktorer.

I operativa risker ingår juridiska risker. Risker som beror på strategiska beslut har avgränsats från de operativa riskerna.

Målet med Fennias hantering av operativa risk är att

- på ett kostnadseffektivt sätt minimera sannolikheten att riskerna realiserar samt att bevaka konsekvenserna av realiserade risker, det vill säga minimera förlusterna
- bistå affärs- och stödfunktionerna i att uppnå sina mål
- för sin egen del säkra att koncernens verksamhet uppfyller de krav som ställs upp av myndigheterna och i lagstiftningen.

Hantering av operativa risker ingår i ledningen av affärs- och stödfunktioner. OmNoggrann hantering av operativa risker stöder utveckling av verksamheten och inriktning av resurser och utvecklingsåtgärder.

Hantering av operativa risker grundar sig på identifiering av operativa risker och insamling av uppgifter om dem från olika källor, t.ex. regelbundna riskkartläggningar av affärs- och stödfunktioner, interna uppgifter om skador och förluster samt kontroller som utförs av den interna revisionen. De insamlade uppgifterna används i senare skeden av processen för bedömning av risker och för analys av koncernens eller dess delars riskposition.

På basis av uppgifterna som samlats från olika källor skapar enheten Compliance och operativa risker en helhetsbild av koncernbolagens och koncernens operativa risker så att även beroendeförhållanden mellan olika risker beaktas. Compliance och operativa risker följer upp hela koncernens riskprofil och rapporterar om den till den operativa ledningen och respektive styrelse.

De operativa riskerna delas i Fenniakoncernen in i följande riskklasser:

- interna oegentligheter
- risker förknippade med personal
- juridiska risker
- risker förknippade med data-, datakommunikations- och kommunikationssystem
- risker förknippade med försäljning och kundrelationer
- risker förknippade med processer
- risker förknippade med utomstående verksamhet.

För de mest centrala affärs- och stödfunktionerna har dessutom beredskaps- och kontinuitetsplaner gjorts upp enligt vilka nyckelfunktionerna kan fullföljas i en eventuell störningssituation.

3.5 Risker förknippade med kvantitativa metoder

Med kvantitativa metoder avses skapande av numeriska bedömningar genom att tillämpa statistiska, ekonomiska och matematiska teorier och metoder eller andra finansieringsteorier och -metoder. Som kvantitativ metod räknas även metoden där man strävar efter ett numeriskt slutresultat och som helt eller delvis bygger på subjektiv expertbedömning.

En kvantitativ metod kan vara felaktig och/eller vilseledande och leda till opålitlig rapportering och till fel slutsatser och på så sätt till felaktiga åtgärder av ledningen.

Risker förknippade med kvantitativa metoder hör till operativa risker, men på grund av deras speciella karaktär och deras betydelse samt för att underlätta hantering av dessa identifieras, mäts, följs upp, hanteras och rapporteras deras risker som eget riskområde.

Vid hantering av risker förknippade med kvantitativa metoder fokuserar man på risker som är förknippade med

- matematisk teori
- uppgifternas kvalitet
- estimering och parametrisering
- dokumentering
- validering
- personal
- informationssystem
- processer.

Vid hantering av risker förknippade med kvantitativa metoder är effektivt ifrågasättande av metoder och processer en styrande princip. Detta betyder att en obunden och sakkunnig aktör, riskhanteringsfunktionen eller en utomstående expert kritiskt analyserar och bedömer metoder och processer.

Hanteringen bygger på att varje metods uppbyggnad, matematiska teori och logik har dokumenterats väl och att metoden så väl som möjligt kan backas upp med vetenskapliga undersökningar och/eller bästa praxis inom försäkringsbranschen. För att man ska kunna identifiera metodens styrka och svaghet är det viktigt att matematiska förenklingar, numeriska metoder, approximationer och användning av subjektiva expertbedömningar utreds och dokumenteras tillräckligt noga. Ägaren och utvecklarna av metoden ska se till att metodens olika delområden fungerar på ett önskvärt sätt, att de passar för det ändamål de är avsedda för och att metoden är matematiskt korrekt och att de estimerade parametrarna är statistiskt pålitliga.

Hantering av uppgifternas kvalitet är lika viktigt som hantering av metodens struktur, teori och logik. Tillförlitlighet kan uppnås endast med högklassiga uppgifter.

Validering av kvantitativa metoder omfattar processer och strategier med vilkas hjälp man strävar efter att bekräfta att metoden är ändamålsenlig och tillförlitlig samt att den fungerar på ett önskvärt sätt. Med hjälp av valideringen identifierar man eventuella svagheter och begränsningar hos metoden och problem som rör dess användning, och dessutom så kan man bedöma och hantera deras effekter.

3.6 Koncentrationsrisker

Med koncentrationsrisker avses riskkoncentrationer av olika slag som inbegriper förluster som kan vara så omfattande att de äventyrar försäkringsbolagets solvens eller ekonomiska ställning. Koncentrationsrisker uppstår oftast vid placeringsverksamhet, men de kan också uppstå vid försäkringsverksamhet och som kombinationer av dessa två.

Hantering av placeringsverksamheten, finansmarknads- och motpartsrisker bygger på spridning, varvid betydande koncentrationsrisker i princip inte uppstår. Så kallade strategiska äganden utgör undantag, utifrån vilka rätt betydande koncentrationsrisker kan uppstå. Som strategiska äganden betraktas äganden i dotterbolag som hör till koncernen.

Försäkringsverksamheten baserar sig på riskspridning inom försäkringsbeståndet, så att påverkningar av ett enskilt försäkringsobjekt med eget ansvar kan begränsas. Denna risk hanteras bl.a. med anvisningar för riskurval och med återförsäkring.

3.7 Likviditetsrisk

Med likviditetsrisk avses risken att inte kunna utföra framtida betalningsskyldigheter eller att dessa kan utföras endast genom speciella åtgärder.

Likviditetsrisken delas in i kortsiktiga och långsiktiga risker. Kortsiktiga likviditetsrisker är risker som är förknippade med kassaflöden av tillgångar och skulder med en löptid på mindre än fyra månader (s.k. kassahanteringsrisker). Med långsiktiga likviditetsrisker avses förenlighetsrisker förknippade med kassaflöden av tillgångar och skulder flera år, till och med decennier framåt.

Kortsiktiga likviditetsrisker hanteras genom att upprätthålla tillräcklig likviditetsreserv och genom likviditetsplanering. Likviditetsreserven styrs bl.a. av följande principer:

- en minimallokering införs för penningmarknadsplaceringar
- aktie- och ränteplaceringar ska kunna omsättas i pengar
- penningmarknadsplaceringar sprids och för dem införs motparts limiter
- antalet illikvida placeringar begränsas i hela placeringsportföljen.

Vid planering av likviditet skapas dagspecifika prognoser för utgående betalningar för de fyra följande månaderna. Syftet med hanteringen av kortsiktiga likviditetsrisker är att andra placeringar än penningmarknadsplaceringar inte behöver realiseras, och att kapitalförvaltarens kortsiktiga likviditetsreserver eller placeringar inte behöver användas eller realiseras.

Den långsiktiga likviditetsrisken följs upp och rapporteras som egen risk, men den hanteras inte som separat risk utan som en del av hantering av ränterisken.

3.8 Strategiska risker

Med strategiska risker avses risker som är förknippade med försäkringsbolagets strategi och som beror på felaktiga affärsbeslut, felaktig eller misslyckad genomföring av affärsbeslut eller oförmåga att anpassa affärsverksamheten till förändringar i omgivningen eller enligt det eftersträlvade läget.

Med strategi avses ett flertal långsiktiga planer eller åtgärder med vilkas hjälp försäkringsbolaget förflyttas från det nuvarande läget till ett önskat framtida läge.

De strategiska riskerna har flera olika dimensioner, och de har delats in i följande grupper:

- Strategiska makrorisker som är förknippade med t.ex. trendförändringar i befolkningen, den sociala tryggheten och kulturen, reglering, förändringar i myndighetstillsynen och politiken eller trendförändringar i klimatet och geopolitiken.
- Branschspecifika strategiska risker som är förknippade med förändringar i konkurrensen inom försäkrings- och finansbranschen och med efterfrågan hos försäkringstagare eller investerare.
- Strategiska risker förknippade med den interna verksamheten, vilka t.ex. kan vara risker förknippade med utvidgning eller den interna utvecklingen eller risker förknippade med tillgänglighet av extra kapitalisering.

Utgångspunkten för hanteringen av strategiska risker är att identifiera koncernens och varje koncernbolags strategiska risker och iakttä olik svaga signaler samt att bedöma hur olika evenemang, trender och scenarier påverkar affärsverksamhetens hållbarhet och utvecklingen av solvensställningen på både kort och lång sikt.

3.9 Ryktesrisk

Med ryktesrisk avses risken för att den offentliga bilden av Fenniakoncernen eller ett enskilt koncernbolag skadas. Ryktesrisk kan uppstå även till följd av samarbetspartner, om deras värderingar och/eller verksamhetsprinciper avviker från Fenniakoncernens.

Ryktesrisken är ofta en följd av att andra risker eller händelser, som operativa risker, förverkligas.

Utgångspunkten för hanteringen av ryktesrisken är att identifiera de eventuella händelser som kan inverka negativt på koncernens eller koncernbolagens image. Ryktesrisken avviker från övriga risker till karaktären genom att riskhändelser kan basera sig på verkliga händelser eller helt eller delvis på händelser utan verklighetsgrund (t.ex. ett falskt rykte). Ryktesrisker kan ofta förebyggas eller så kan effekterna av händelserna minskas.

Hantering av ryktesrisken grundar sig på att man övergripande känner till och förstår affärsverksamheten och dess

begränsningar. Ryktesrisken kan inte hanteras som eget riskområde, utan främst som utvidgning av hanteringen av operativa risker. När de risker som påverkar ryktesrisken är identifierade kan man inom organisationen genomföra olika riskminskningsåtgärder.

Framgångsrik hantering av ryktesrisken bygger för sin del på en tydlig och genomtänkt extern kommunikation.

Till hantering av ryktesrisken hör också att följa lagar, bestämmelser och föreskrifter samt att agera som myndigheterna förutsätter. Den offentliga bilden av försäkringsbolaget och dess tillförlitlighet kan skadas om lagar, bestämmelser samt myndigheternas krav inte följs.

3.10 Grupprisker

Med grupprisker avses risker som beror på att Fennia och dess dotterbolag driver affärsverksamhet i koncernform. Grupprisker kan delas in i följande grupper:

- transaktionsrisker
- smittrisker
- risker för intressekonflikter
- koncentrationsrisker
- risker förknippade med administration.

Med transaktionsrisker avses risker som är förknippade med gruppinterna transaktioner, t.ex. med ändamålsenlig prissättning.

Smittrisker, det vill säga situationer där ett bolags problem eller de risker som bolaget tagit smittar av sig till koncernens övriga bolag eller hela koncernen. Till denna grupp räknas även risker förknippade med moraliska risker (moral hazard), med vilka man avser situationer där risken, som ett av bolagen tagit med avsikt och på ett omoraliskt sätt, och förlusten till följd av den helt eller delvis överförs för att bäras av moderbolaget eller övriga bolag.

Risker för intressekonflikter uppstår då vissa koncernbolags eller hela koncernens intressen är inbördes motstridiga.

Koncentrationsrisker inträffar om en enskild motpart blir för betydande på koncernnivå, även om risken skulle vara inom tillåtna gränser för de enskilda bolagen.

Risker förknippade med administration beror på att en del av funktionerna har ordnats på koncernnivå och en del på ett enskilt bolags nivå. Skillnader i bolagens administrationssystem kan leda till koordinationsutmaningar och extra risker.

Hantering av grupprisker bygger på en tydlig koncernstruktur. Gruppriskens betydelse ökar vid invecklade ägarstrukturer. Dessutom baserar sig ändamålsenlig hantering av grupprisker på att affärsverksamheten planeras och följs upp på både enskilda bolags nivå och koncernnivå. Endast på detta sätt kan man säkerställa och följa upp utvecklingen av gruppmålen och att de uppnås.

Hantering av grupprisker bygger också på att systemet för den interna kontrollen i hela koncernen, särskilt riskhanteringssystemet och tillsynen att följa bestämmelser och de anmälningsförfaranden som hör till dem, har fastställts och genomförts logiskt och transparent. Olika aktörers roller och ansvar ska också ur koncernsynvinkel vara tydliga och definierade.

4 Solvenshantering

Med risktäckningskapacitet avses egna tillgångar som kan användas för att täcka förluster. Med riskvillighet avses hur stor risk man är benägen att ta för att nå affärsverksamhetsmålen, dvs. hur mycket av de egna tillgångarna man är redo att binda till risktagningen. Med risktolerans avses hur mycket de egna tillgångarna får variera när man försöker uppnå affärsverksamhetsmålen.

Målet med risk- och solvenshanteringen i koncernen är att stödja uppnåendet av affärsverksamhetens mål och kontinuiteten i affärsverksamheten. Detta genomförs genom att säkerställa att de tagna riskerna är i rätt proportion till risktäckningskapaciteten, riskvilligheten och risktoleransen samt att skapa förutsättningar för en ostörd verksamhet även i händelse av oväntade förluster genom att identifiera de hot och möjligheter som påverkar affärsverksamhetsstrategin och övriga mål.

Den allmänna riskvilligheten och risktoleransen hanteras genom att sätta upp mätare och målgränser (s.k. riskbudgetering) för de mest betydande riskerna och för de kombinerade riskerna. De uppställda riskspecifierade begränsningarna ska effektivt

begränsa riskprofilen, så att solvensen och risktagandet är under kontroll och stannar inom tillåtna gränser.

■ Styrelsens förslag till hur vinsten ska disponeras

Fennia Livs utdelningsbara medel var 75 472 645,11 euro. Bolagets vinst för räkenskapsperioden var 15 455 223,37 euro. Styrelsen föreslår för bolagsstämman att räkenskapsperiodens vinst används så att 3 000 000,00 euro delas ut som utdelning och att 12 472 645,11 euro överförs till tidigare räkenskapsperioders vinstmedel.

Helsingfors den 8 mars 2018

Antti Kuljukka

Matti Ruohonen

Juha-Pekka Halmeenmäki

Seppo Rinta

Alexander Schoschkoff
verkställande direktör

Detta dokument på svenska är en översättning av den ursprungligt finska revisionsberättelsen. Endast den finska originala revisionsberättelsen är juridiskt bindande.

■ Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Försäkringsaktiebolaget Fennia Liv

Revision av bokslutet

Uttalande

Vi har utfört en revision av bokslutet för Försäkringsaktiebolaget Fennia Liv (fo-nummer 1496059-8) för räkenskapsperioden 1.1–31.12.2017. Bokslutet omfattar koncernens samt moderbolagets balansräkning, resultaträkning, finansieringsanalys och noter.

Enligt vår uppfattning ger bokslutet en rättvisande bild av koncernens och moderbolagets ekonomiska ställning samt av resultatet av deras verksamhet i enlighet med i Finland ikraftvarande stadganden gällande upprättande av bokslut och det uppfyller de lagstadgade kraven.

Våra uttalanden i denna rapport är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som överlämnats till moderbolagets revisionsutskott.

Grund för uttalandet

Vi har utfört vår revision i enlighet med god revisionssed i Finland. Vårt ansvar enligt god revisions sed beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar för revisionen av bokslutet.

Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernföretagen enligt de etiska kraven i Finland som gäller den av oss utförda revisionen och vi har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa.

Andra tjänster än revisionstjänster som tillhandahållits moderbolaget och koncernbolagen är enligt vår bästa kunskap och övertygelse i enlighet med bestämmelserna för dylika tjänster i Finland och vi har inte tillhandahållit förbjudna tjänster som avses i revisorsförordningens 537/2014 artikel 5.1. Övriga tjänster vi utfört förutom revisionstjänster framgår i koncernbokslutets not revisionsarvoden.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Materialitet

Den tillämpande materialiteten påverkar omfattningen av revisionen. Materialiteten har bestämts på basen professionellt omdöme och styr valet av revisionsåtgärder, tidpunkten för och omfattningen av revisionen samt bedömningen av noterade felaktigheter i förhållandet till bokslutet som helhet. Nivån på den av oss bestämda materialiteten baserar sig på vår bedömning av storleken av felaktigheter som ensamma eller tillsammans rimligen kan anses inverka på ekonomiska beslut som användare av bokslutet gör. Vi har också tagit i betraktande felaktigheter och/eller potentiella felaktigheter vilka på grund av kvalitativa faktorer enligt vår uppfattning är materiella för användarna av bokslutet.

De mest betydande uppskattade riskerna för väsentlig felaktighet

Vi har nedan beskrivit vad vi uppskattar vara de mest betydande riskerna för väsentliga felaktigheter, inklusive risken för väsentliga felaktigheter till följd av oegentligheter samt ett sammandrag av hur vi har agerat till följd av dessa risker.

DE MEST BETYDANDE UPPSKATTADE RISKERNA FÖR
VÄSENTLIG FELAKTIGHET

HUR VI HAR AGERAT TILL FÖLJD AV DESSA RISKER

Värdering av placeringstillgångar (bokslutsprinciper s. 9-10 och noter till placeringstillgångar s. 37-48)

Koncernens placeringstillgångar, inklusive placeringarna som täcker de fondanknutna försäkringarna är den mest betydande tillgångsposten i bolagets balansräkning.

Vi har utvärderat de använda boksluts- och värderingsprincipernas vederbörlighet.

Placeringarna redovisas i huvudregel till anskaffningsutgift eller som fastigheterna, med avdrag för avskrivningar enligt

Vi har testat interna kontroller för bokförings- och värderingsprocesserna gällande värdepapper, derivatinstrument och fastigheter.

plan eller till ett lägre verkligt värde. Placeringarna som täcker de fondanknutna försäkringarna redovisas till verkligt värde. I bokslutets noter presenteras härutöver placeringarnas verkliga värden och placeringarnas nettointäkter enligt verkligt värde.

Tillgångarnas verkliga värden baserar sig på antingen på marknadsnoteringar eller på värderingar enligt allmänt vedertagna principer. I värderingar enligt verkligt värde ingår bedömningar, speciellt för sådana egendomsposter och instrument för vilka marknadsvärden inte kan erhållas från offentliga marknadsnoteringar; såsom kapital- och fastighetsplaceringar.

Vi har jämfört placeringstillgångarnas redovisade värden mot externa bekräftelser och resultat av tillämpade värderingsmetoder samt utvärderat sakligheten av bolagets egna värderingsmetoder.

Vi har här till utvärderat sakligheten av notuppgifterna för placeringstillgångar.

Försäkringstekniska ansvarsskuld (bokslutsprinciper s. 11)

Den försäkringstekniska ansvarsskulden som definieras i försäkringsbolagslagens 9 kapitel är den mest betydande posten på skuldsidan i moderbolagets och koncernens balans-räkningen.

Bolaget har räntegaranterade pensions- och sparlivförsäkringar på egen risk för vilka beräkningsgrundränta har utlovats. Till den utlovade beräkningsgrundräntan hänför sig en placeringsavkastningsrisk. Vid beräkning av ansvarsskulden bör den använda räntan väljas betryggande. I ansvarsskulden bör göras en sådan räntereserv baserat på ledningens bedömning att kommande förpliktelser med tillräcklig säkerhet kan uppfyllas.

På grund av ansvarsskuldens väsentlighet, de antaganden ledningen gör vid beräkningen samt de komplicerade försäkringstekniska beräkningsmodellerna har ansvarsskulden i revisionen bedömts som ett område med betydande risk för väsentlig felaktighet.

Vi har utvärderat principerna och processerna i anknytning till bokföring och beräkning av den försäkringstekniska ansvarsskulden.

Vår försäkringsmatematiker har deltagit i revisionen och utvärderat antaganden och beräkningsmetoder som använts, bland annat genom att granska använda beräkningsgrunder och bedöma beräkningsmodellernas lämplighet för att säkerställa ansvarsskuldens tillräcklighet.

Vi har här till utvärderat den bokföringsmässiga hanteringens riktighet och utvärderat sakligheten av notuppgifterna gällande ansvarsskulden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för bokslutet

Styrelsen och verkställande direktören ansvarar för upprättandet av bokslutet och för att bokslutet ger en rättvisande bild i enlighet med i Finland ikraftvarande stadganden gällande upprättande av bokslut samt uppfyller de lagstadgade kraven. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta ett bokslut som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av bokslutet ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om man avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar för revisionen av bokslutet

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida bokslutet som helhet innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i bokslutet.

Som del av en revision enligt god revisionssed använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- Identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i bokslutet, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- Skaffar vi oss en förståelse av den del av moderbolagets eller koncernens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- Utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i ledningens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- Drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av bokslutet. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om moderbolagets eller koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i bokslutet om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om bokslutet. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett moderbolag eller en koncern inte längre kan fortsätta verksamheten.
- Utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i bokslutet, däribland upplysningarna, och om bokslutet återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- Inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernbokslutet. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för vårt uttalande.

Vi kommunicerar med dem som har ansvar för bolagets styrning avseende, bland annat, revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den, samt betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat under revisionen.

Övriga rapporteringsskyldigheter

Uppgifter om revisionsuppdraget

Vi har fungerat som av bolagstämman vald revisor från 2007 oavbrutet i 11 år.

Övrig information

Styrelsen och verkställande direktören ansvarar för den övriga informationen. Övrig information omfattar verksamhetsberättelsen. Vårt uttalande om bokslutet täcker inte övrig information.

Vår skyldighet är att läsa den ovan specificerade övriga informationen i samband med revisionen av bokslutet och i samband med detta göra en bedömning av om det finns väsentliga motstridigheter mellan den övriga informationen och bokslutet eller den uppfattning vi har inhämtat under revisionen eller om den i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter. Det är ytterligare vår skyldighet att bedöma om verksamhetsberättelsen har upprättats enligt gällande bestämmelser om upprättande av verksamhetsberättelse.

Enligt vår uppfattning är uppgifterna i verksamhetsberättelsen och bokslutet enhetliga och verksamhetsberättelsen har upprättats i enlighet med gällande bestämmelser om upprättande av verksamhetsberättelse.

Om vi utgående från vårt arbete på den övriga informationen, drar slutsatsen att det förekommer en väsentlig felaktighet i verksamhetsberättelsen, bör vi rapportera detta. Vi har ingenting att rapportera gällande detta.

Helsingfors den 8 mars, 2018
KPMG Oy Ab

Petri Kettunen, CGR

Satu Malmi, CGR

■ Styrelse

Ordförande

Antti Kuljukka
koncernchef
Fenniakoncernen
Helsingfors

Medlemmar

Juha-Pekka Halmeenmäki
verkställande direktör
Invalidstiftelsen
Helsingfors

Matti Ruuhonen
Filosofie doktor, SGF
Åbo

Seppo Rinta
vice verkställande direktör
Ömsesidiga Försäkringsbolaget Fennia
Esbo

Styrelsens sekreterare

Sanna Elg
direktör för juridiska ärenden
Ömsesidiga Försäkringsbolaget Fennia
Esbo

Fennia Livs förvaltningsorgan 1.1.2018

■ Revisorer

KPMG Oy Ab

Petri Kettunen

CGR

Satu Malmi

CGR

Revisorssuppleanter

KPMG Oy Ab

Tiia Kataja

CGR

Marcus Tötterman

CGR

Fennia Livs förvaltningsorgan 1.1.2018

■ Ledning

Alexander Schoschkoff

verkställande direktör

Johanna Ahvenainen

bolagsjurist, Compliance Officer

Olli Hokkanen

direktör

Ari Koskinen

direktör, kundservice och utveckling

Päivi Ojala

aktuariedirektör

Jarno Mäkinen

placeringsdirektör med ansvar för Fennia Livs placeringar

Kari Wilén

direktör, försäljning och marknadsföring

Fennia Livs förvaltningsorgan 1.1.2018

■ Läkare

Lauri Keso

medicine och kirurgie doktor, specialist i inre medicin och reumatologi

Fennia Livs förvaltningsorgan 1.1.2018